

КРОЗ ВЕКОВЕ

НАЈВЕЋА ПЛАТА У ИСТОРИЈИ

Највећу плату коју је икад примио један човек имао је аустријски цар Франц Јозеф I (1830 — 1916). Његова годишња плата износила је 22.060.000 круна. Поред ње он је имао још многе друге приходе чија се висина никад није могла утврдити. Ради поређења додајемо да је Франц Јозеф I добио на име чисте плате у току свог живота 25 пута више но што износе све примљене плате свих председника Сједињених Америчких Држава од њиховог постанка до другог светског рата.

ПРВА ЖРТВА

Прва жртва у борби за америчку независност од Енглеза био је Криспес Етакс (1723 — 1770) из Бостона. Етакс је предводио групу бостонских грађана која се у такозваном

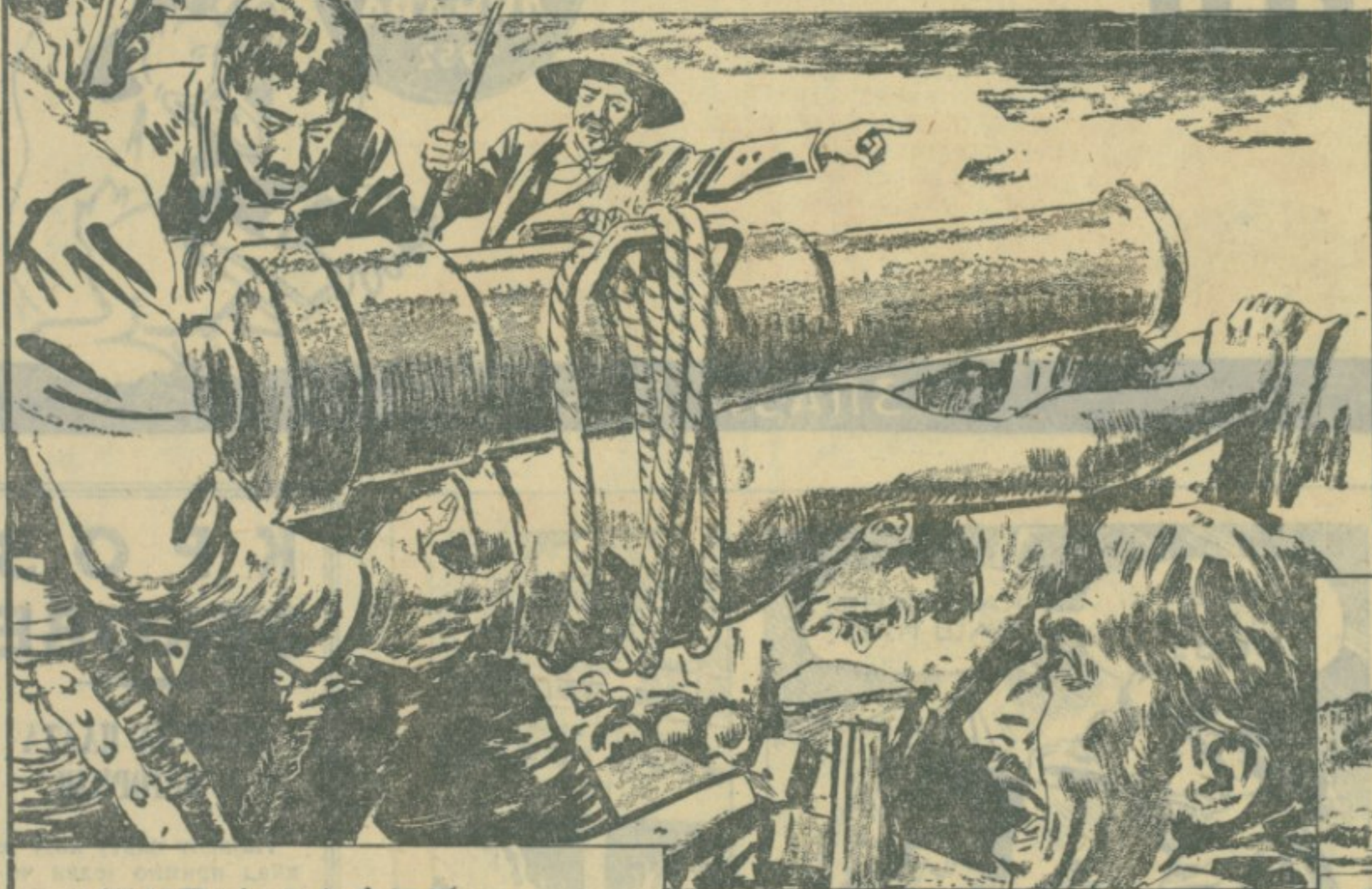
Бостонском покољу (5. марта 1770) сукобила с британским колонијалним трупама. Енглески војници убили су том приликом петорицу Бостонаца. Погођен метком први је пао Криспес Етакс.

ОТАЦ СТОНИХ НОЖЕВА

Француског државника кардинала Ришеља (1535-1642) с правом можемо назвати оцем стоних ножева, оних који имају заобљен врх. Ришеља су сви ножеви били зашиљени. Ришеље је дуго с гађењем посматрао како дворске званице тим шиљатим ножевима чачкају зубе и најзад је донео закон којим се забрањивала израда, увоз и продаја шиљатих ножева у Француској. Његов закон постао је касније правило за све земље и данас се само кухињски ножеви израђују са зашиљеним врхом.

У ОВОМ БРОЈУ: Дојавило се у јануару. Тамница испод мора. Уклеши силаб. Нове истре обе сезоне. Прави лик Тристана Бернара. Трагови у снегу. У позадини раша.

Веровали или не!

ЖИВИ ЛАФЕТ

ЗА ВРЕМЕ РАТА ИЗМЕЂУ МЕКСИКА И ШПАНИЈЕ МЕКСИЧКИ АРМ. ТИФЕРАЦ ВАЛДИВИЈА ДА ВИ СВОЈИМ ДРУГОВИМА ОМОГУЉИО ДА НАПАДНУ ЈЕДНО ШПАНСКО УТВРЂЕЊЕ У БЛИЗИНИ ЗАКАТЕКАСА ДРЖАО ЈЕ НА ЛЕЏИМА ТОП ЗА ВРЕМЕ ЧИТАВОГ БОМБАРДОВАЊА!

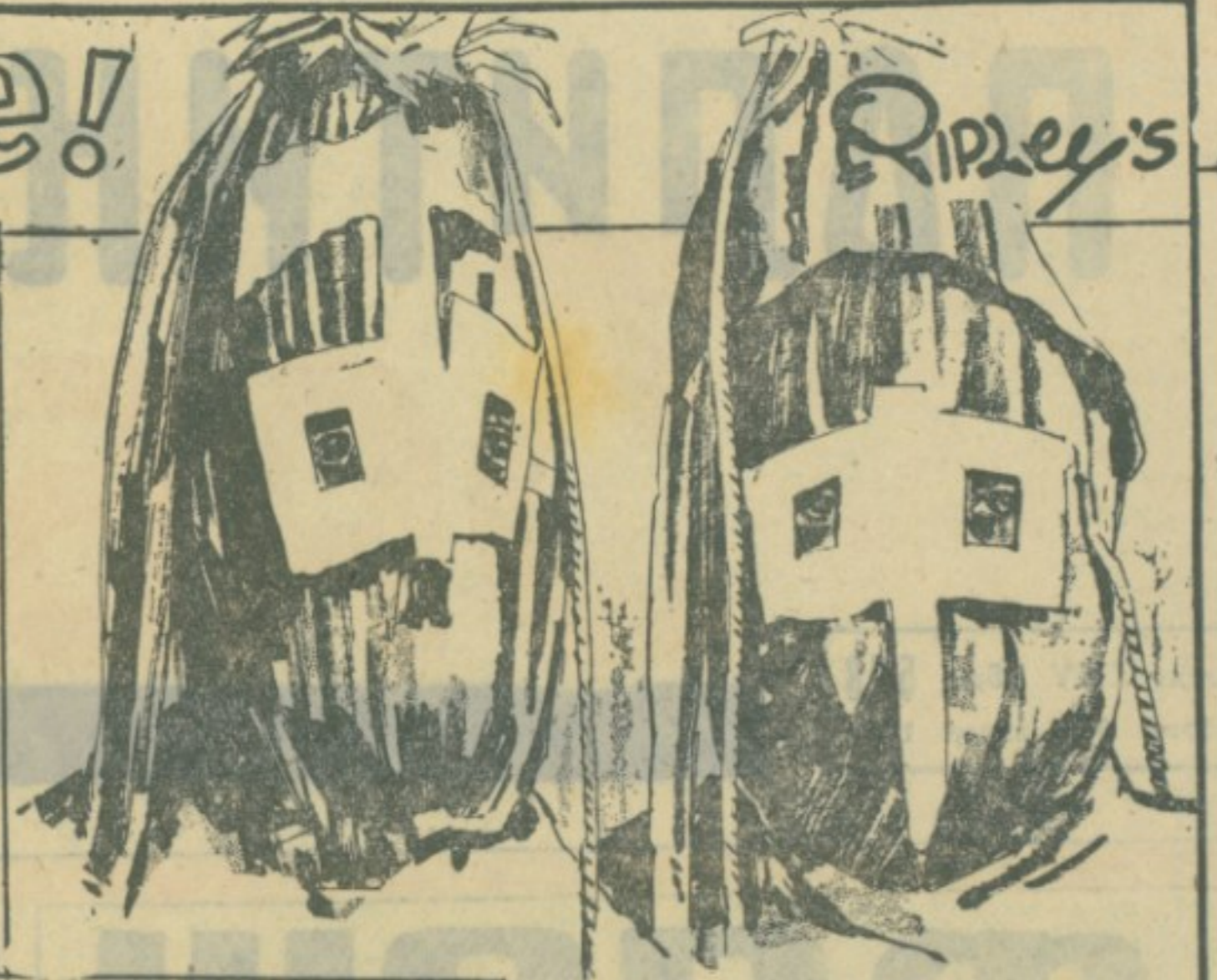
СКАКАВЦИ

У КОНГУ ТОЛИКО СУ ВЕЛИКИ ДА НАПАДАЈУ И ЛОВЕ МИШЕВЕ.

АФРИЧКИ МРАВИ ВОЈНИЦИ

ПОВРЕМЕНО ОДРЖАВАЈУ „САВЕТОВАЊА“. ОНИ ТАДА НАСИНЕ КРУГ ЧИЈИ ЗАШТИТНИ ПОЈАС ЧИНЕ МРАВИ РАТНИЦИ ДОК СУ ВОЈСКОБОЈЕ У СРЕДИНИ.

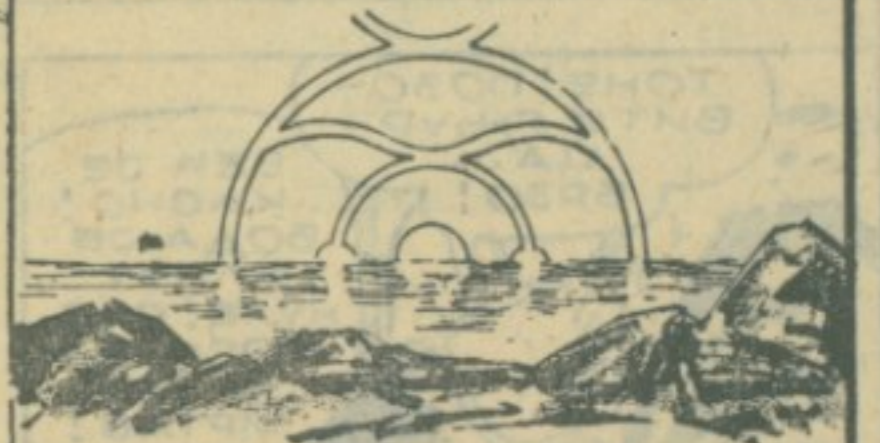
МАСКИРАНИ ПАР

НЕВЕСТЕ И МЛАДОЖЕЊЕ У АФРИЧКОМ ПЛЕМЕНИ КАРАНГУ НОСЕ МАСКЕ ЧИТАВЕ ПРВЕ ГОДИНЕ БРАКА. БРАК СКЛОПЉЕН ПО ДОГОВОРУ РОДИТЕЉА ИЛИ СТАРИЈИХ СРОДНИКА МОЖЕ СЕ ТЕ ПРВЕ ГОДИНЕ ПОНИШТИТИ У СВАКО ДОБА. АЛИ КАД СЕ МАСКЕ СКИНУ ПАР СЕ ВИШЕ НИКАД НЕ МОЖЕ РАСТАТИ!

ПРИРОДНИ КЛИМАТСКИ УРЕЂАЈ

У ЛЕКАЛУ, У ФРАНЦУСКОЈ, НАЛАЗИ СЕ ЈЕДНА ПЕЈИНА КОЈА ЗА ВРЕМЕ ЛЕТА ХЛАДИ ЧИТАВУ ДОЛИНУ И ИЗ КОЈЕ ТОКОМ ЗИМЕ СТАЛНО СТРУЈИ РЕКА ТОПЛОГ ВАЗДУХА. ТАКО ДА СЕ У ДОЛИНИ ЗЕМЉИШТЕ НЕ ЗАМРЗНЕ НИ НА НАЈВЕЉЕМ МРАЗУ.

СУНЦЕ НА ЗАЛАСКУ

У СЕВЕРОИСТОЧНОМ СИБИРУ УВЕК ИМА НЕОВИЧАН ОРЕОЛ.

© King Features Syndicate, Inc., 1962. World rights reserved.

ДОГОДИЛО СЕ У ЈАНУАРУ

Из старих записа и новина доносимо неколико разних догађаја који су се збили јануара месеца али различитих година

Француски артиљеријски капетан Драјфус био је деградиран 5. јануара 1895. године и касније послан у заточеништво на Бавоље острво. Драјфус је био лажно оптужен за шпијунажу и осуђен и поред недостатка доказа. У борби за његово ослобођење активно је учествовао, као што је познато, велики француски књижевник Емил Зола. Иако је још 1901. године утврђено да је кривицу њему приписивању починио један други официр, Драјфус је ослобођен као невин и рехабилитован тек 1906. године.

7. јануара 49. године пре наше ере одлучио је римски сенат да Цезар, који се налазио на повратку из Галије, распусти своју победничку војску. С речима „Коцка је бачена“ Цезар је са својом читавом војском прешао Рубикон и тиме у многоме утврдио пут својој каснијој апсолутној диктаторској власти.

8. јануара 1558. године успеле су француске трупе да неочекиваним нападом освоје јако утврђени град Кале.

на обали Ламанша који је од 4. августа 1347. године био у енглеском поседу. Три наест дана касније пало је и последње енглеско утврђење на европском континенту.

11. јануара 1753. године умро је у енглеском предграђу Челсију енглески лекар Слоун, оснивач Британског музеја, који има једну од

најбогатијих збирки старина и књига на свету. Још 1680. године он је на Јамајци као млад лекар почео да прави збирку књига, уметничких и етнографских реткости која је послужила као основица будућем музеју.

12. јануара 1746. године родио се у Цириху Јохан Хајнрих Песталоци, швајцарски педагог и реформатор, духовни творац модерне основне школе који је својим делима утицао на целокупан развој школства у свету.

13. јануара 1727. године медицински факултет универзитета у Келну објавио је да је такозвана „дивна вода“, „корисна и по здравље повољна“. Ову воду француске трупе револуције пренеле су касније у Француску под именом колоњска вода, што значи „келнска вода“, јер Французи Келн зову Колоњ. У ствари, колоњску воду почео је 1692. године да прави у Келну Италијан Пало де Феминис.

17. јануара 1749. године читав Лондон је био узбуђен: неки мађионичар је објавио да ће се у целој својој природној величини увући у обичну боцу од једног литра. Хиљаде људи тискало се пред позоришном зградом у којој је требало да се одржи та „невиђена представа“, док је мађионичар с новцем од улазница ишчекао без трага. Догађај је описиван као међународна сензација јер је преварене гледаоце само војска могла да спречи да не разруше позоришну зграду.

У ГОСТИМА НА ВЕНЕРИ

Научна шала

Цифра „10“ с тачке гледишта математичара никако се не сматра светињом. Ми се тим бројем служимо више него другим само због тога што имамо десет прстију. У древна времена прсти су помагали људима да броје и рачунају. Како би човек имао само четири прста — по два на свакој руци — то би нас, вероватно, учили да друкчије бројимо: не 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и тако даље већ 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13, 20, 21, итд. Уместо да у школи учимо да је 3+5=8, учили бисмо да је 3+11=20.

Аутори фантастичних романа тврде да различити системи бројања могу причинити многе незгоде будућим космонаутима кад почну да посећују друге светове.

Претпоставимо да становници Венере немају руку и ногу, већ на јако ис-

пупченом челу неке пипке. У том случају становници Венере, очигледно, не броје по десетном систему, већ по неком другом чију основу чини број који од-

НОВОГОДИШЊА ПРИНОВА

У малом зоолошком врту у Хвипснелду, у енглеској покрајини Бедфордширу, на сам дан Нове године угледао је свет овај мали тапир. Нови „поданик“ зо-

говара броју њихових пипака.

А сад замислимо овакав разговор.

Космонаут:

— Видим да су овде, на Венери, породице многобројне. Колико ви имате деце?

Становник Венере (пошто се почешао по глави својим пипцима):

— Имам 33 сина и 50 кћери. Значи, ако се не варама, укупно имам 113 деце.

Колико деце према нашем, земаљском, рачунању има деце овај становник Венере и колико пипака на челу имају становници Венере?

Одговор: становник Венере има 59 деце и 7 пипака. (Бројање је извршено према систему који за основу има 7).

ТЕЛЕФОН — БИБЛИОТЕКАР

Читалац налази у каталогу потребну књигу. Записује њен број и затим тај исти број окрене на телефонском бројчанику. После свега два минута, он добија књигу мада у библиотеци нема ни једног библиотекара. Када се број потражи телефоном, специјални апарат одређује положај књиге на полици, скида је и ставља на покретну траку која је доставља читаоцу. Ово није библиотека будућности. Таква библиотека ради однедавно, на вишој техничкој школи у холандском граду Делфту.

ГОСТ ЈЕ ГОСТ...

Власник једног хотела-ресторана у француском месту Таон у Вогезима, неочекивано је добио необичног госта: ускочио је велики дивљи зек и — брзо се снашао: заузео прву слободну столицу уз шанк. Гости су били запрепаштени, али чим су се повратили покушали су да га ухвате, што није ни било тешко. Међутим, власник-домаћин ни

је хтео да чује ни за какве предлоге гостују — који свакако нису ишли у прилог залуталом зecu — и као хуман човек није хтео да се огреши о основне принципе гостопримства без обзира што је у питању био зец. Зато је он лепо зек ухватио за уши, однео га пажљиво да облизњет поља и тамо га пустио.

ПШЕНИЦА ЗА РАНЕ

Помоћу хемикалија добије их из зрна пшенице знатно се убрзава зарашћивање рана — саопштено је на недавно одржаном конгресу америчких хемичара.

Материје употребљене у опитима биле су глутен сулфат, прашак добијен од пшеничног брашна који има изваједну моћ упијања, и скроб прожет сумпором — изврсно средство против згрушавања крви.

У савесно контролисаним опитима смеша подједнаких делова ове две материје убрзала је за 35% зарашћивање рана од којих су, захваљујући оваквом лечењу, ожиљци били мањи и неупадљивији.

ОН НЕОБАЗРИВ, А ПУТ КЛИЗАВ...

Неки шофер у Француској у једном тренутку није био довољно обазрив, а пут клизав, и он се за трен ока нашао у јарку. Шоферу није било ништа, али се камион изврнуо и изручно седам тона јабука које је носио. Пут се претворио у куглану. Наишла

су три полицајца на моторима, али се умало нису сви изврнули преко јабука. И други аутомобили који су на илазили почели су да лете лево-десно. Цео хаос је трајао читаво два сата — док пут није очишћен и саобраћај нормализован.

На острву Јави постоји једна долина коју зову „Грева упас“. Кад јој се човек само приближи почиње да осећа муку и вртоглавицу.

— Ове појединости испричао ми је мој водич Јаванац — записао је у своју путну бележницу један француски природњак. — Али, ја сам у то хтео да се и лично уверим па сам кренуо једног јутра с Лобеом, мојим водичем. У почетку се опирао, али најзад је пристао да ме прати.

После неколико часова пешачења стигли смо до долине смрти. Водич мени је преварио: чим смо јој се приближили обојица смо осетили потребу за повраћањем а истовремено и неки задах од кога је стало да нам се врти у глави. Уколико смо јој ближе прилазили ови симптоми су постајали изразитији. И пак, пришао сам сасвим близу...

Долина је овална и овичена стенама високим око 500 метара. Дно долине је потпуно равно, суво и пуно костура људи, тигрова, дивљих свиња, птица,

ДОЛИНА СМРТИ

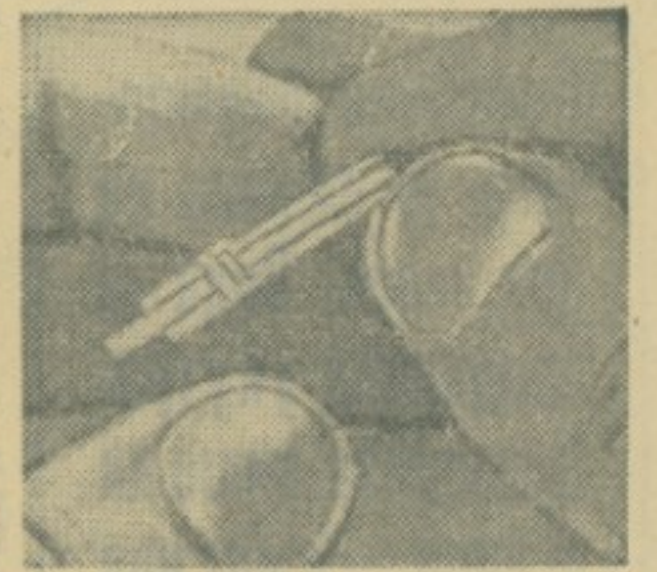
јелена... На читавој површини није се могло приметити никакво испаравање, никакве пукотине није било у тлу које је изгле

дало тврдо и компактно као камен. Међутим, назубуљени брегови што окружују ову пуну и мрку долину, покривени су од под ножа до врхова дрвећем, жбуњем и бујном травом.

Сишли смо низ падину брежуљка помажући се бамбусовим штаповима и зауставили се на 20 метара од дна долине, а пса кога је Лобе повео натерали смо да се спусти до краја. За мање од пет секунди пас је пао онесвешћен и није се више ни покренуо. Ипак, дисао је још двадесетак минута...

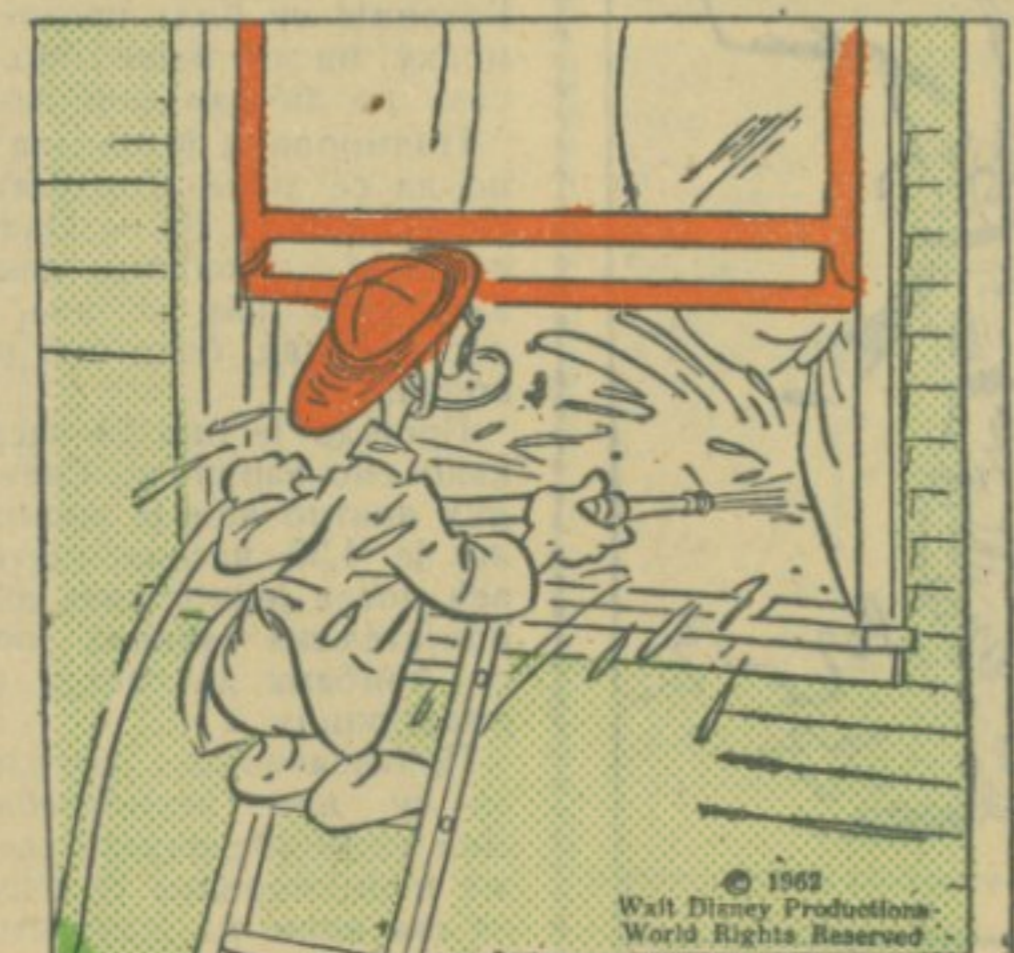
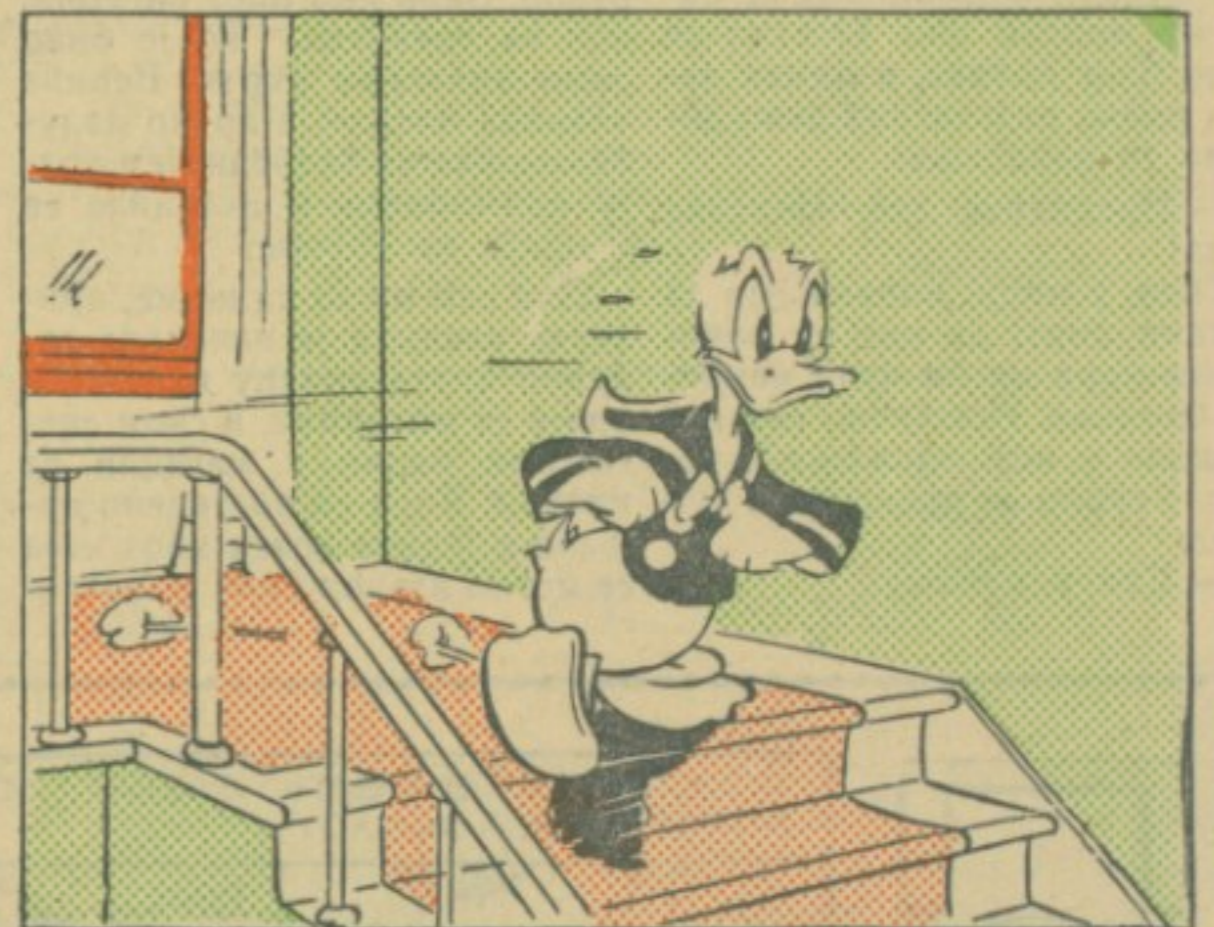
Пред нама је био један људски скелет бео као од белог мермера. Били су то остаци једног од многих залуталих путника који су потражили уточиште у овој долини и не слутећи да из ње никад више неће изићи.

Ни до данас није утврђено одакле долази гас који усмрћује све живо у долини.

НАЈМАЊИ ЛОГАРИТМАР

Педесет двогодишњи Јапанац Тадао Икегао начинио је минијатурни логаритмар — направу у облику лењира с покретним језичком и казаљком за брзо рачунање. Читав логаритмар дугачак је свега 22 милиметра али се помоћу њега могу вршити најсложенија израчунавања.

Оштећена подморница је лежала на дну мора. Вода је продирала унутра. Кисеоника више није било — смрт нас је већ узимала. (Том Видлер)

ТАМНИЦА ИСПОД МОРА

Рат је трајао већ осам месеци. Наша подморница „Сил“ била је 4. маја 1940. године око 7 часова увече на задатку — полагала је мине у водама Категата. Пловили смо под водом већ седамнаест часова, јер нас је тога дана у два сата ујутру један немачки авион спазео и бомбама оштетио подморницу. Нешто доцније гонно нас је један непријатељски торпедни чамац, али захваљујући капетану Раперту Лонсделу, извукли смо се.

У ствари подморница је пала на морско дно. Осетио се само благ потрес, а одмах затим преко разгласних цеви допрло је наређење:

— Прекините све. Никаква бука!

Тако, у миру, морали смо да чекамо смрт, да нас на површини мора не би чули немачки бродови. Искључио сам све машине у мом одељењу и чекао. Ускоро се преко цеви чуо глас:

— Сви у менажу.

Нисам направио ни неколико корака кад сам услед јаког потреса изгубио равнотежу. Подморница је ударила у подводну мину и затресла се уз страхан прасак. У одаји где сам се налазио пре неколико секунди направљен је велики отвор. Право чудо спасло ме је смрти.

Чуо сам бучно жуборење воде која је продирала у подморницу и сабијала оно мало преосталог ваздуха. Вода је почела да се пење, и одеља, гумене чизме, хлеб — све је почело да плива. Журнули смо кроз менажу: Готфри, Мики, Рејнолдс и ја, ка другом крају и наишли на затворен отвор који је водио ка палуби.

Потапање

Вода је већ допирала преко прага. Снажан притисак компримованог ваздуха и тежина воде били су све јачи. Одједном одлетели смо кроз отвор. Били смо опет сигурни, али за тренутак. То је било само одлагање смрти. Већина чланова посаде је преко палубе отишла ка безбеднијем крају подморнице и склонила се у одаји за моторе.

Док сам ишао ка њима, притисак ваздуха је изненада задупио врата између менаже и одаје са моторима, и свом снагом ме бацио у магацин са хлебом. Вода се постепено пењала а једина врата кроз која се могло извући била су затво-

рена. Снажан ток воде захватио ме је и понео у центар вртлога, ка отвору, право у машинерију испод ове одаје. Натчовечанским напором покушао сам да се ухватим за ивицу отвора. Притисак је био снажан. У рукама сам осећао болове као да су ми мишићи пуцали.

Вртлог

Један нов талас ударио ме је у ноге, осетио сам како неко људско биће промаче крај мене. Дотле сам мислио да сам сам. Препознао сам Мики Рејнолдса који је такође био ухваћен у ову мишоловку. Његово тело је већ почело да нестаје кроз отвор кад сам га зграбио за врат и почео да вучем.

— Спасаваш се ти, ја сам изгубљен, — грцао је Мики.

Знао сам да ћу без њега и ја пропасти. Зато сам се за његов живот борио као за свој. Крајњим напором успео сам да га извучем из вртлога.

Вода се све више пењала и ми смо се налазили као у гробници. Били смо живи исто колико и мртви. Обојица смо се налазили између млаза воде који је пуно просторију и челичних врата која су нас одвајала од оног преосталог, малог света.

Палуба се изненада накриви, ниво воде се подиже ка задњем крају. Искористили смо тренутак кад је притисак опао, и кроз воду појурисмо ка вратима. Али били смо ису-

више слаби да их отворимо. Беспомоћно смо ударали у масивну плочу. Срећом, другови са оне стране су нас чули

и отворили их. Улетели смо без даха. Дали су нам по чашицу рума да се повратимо.

Спасли смо се из мале гробнице, али сада смо упали у велику. Нико од нас није пуним грудима могао да удахне ваздух — јер га није било. Кисеоник је нестајао, Један од официра, и у овим критичним тренуцима свестан своје дужности, хтео је да запали тајна документа и шифре. Покушао је да укреше шибницу али се ваница не појави. Покушао је још једном. Без успеха. То је била најужаснија неизговорена реч коју је сваки члан подморнице разумео: приближава се смрт гушењем.

Тада се чула команда:

— Подморница на површину!

Подморница се затресла као рањена животиња и почела лагано да се диже. Челични труп се подигао десет метара, а онда стао и поново пао на дно.

Покушали смо опет. Па опет. Сваки покушај трошио је нашу ионако малу резерву кисеоника.

Прошло је шест часова од подвдне експлозије. Била је поноћ. Људи исцрпљени личили су на сенке. Једини је капетан Лонсдел сачувао присебност, бринуо се о свима. Све очи биле су упрте у њега.

— Што више људи треба да пређе у простор за торпеда. На тај начин ће се одржавати равнотежа док се подморница пење ка површини — рекао је.

Сенке

Последњом преосталом снагом покушали смо да извршимо наређење. Падали смо у неку отровну омамљеност, али смо чули ново наређење:

— На површину!

Наступили су ужасни тренуци ишчекивања. Сабијени у трупу за торпеда могли смо само да чекамо ново чудо. Батерије су биле празне и у мраку нисам више био свестан да ли сам још жив.

Подморница је почела лагано да се диже. Тридесет метара... 20... 10... Ових последњих неколико секунди изгледало нам је као вечност. Најзад, били смо на површини.

Прошло је око 24 часа откако смо заронили. Свеж ваздух вратио нам је живот. Био је 1,30 часова ујутру а већ после једног сата два непријатељска авиона почела су бомбама да гађају нашу подморницу.

Противавионска оружја била су нам неупотребљива. Док су бомбе падале све ближе и подморница се нагињала све више на једну страну, командант се колебао: да ли да продужимо безнадежну

борбу и сви изгинемо, или да се предамо.

Послата је порука: подморница се предаје.

Завршетак ове приче је дошао на крају рата, када је командант Раперт Лонсдел одговарао пред војним судом у Портсмуту оптужен због недвољне акције против немачких авиона који су напали „Сил“, и зато што није предузео све мере да се изврши потапање подморнице када је постојала могућност да она не падне непријатељу у руке. („Сил“ је у ствари била једина британска подморница која је за време рата заробљена од непријатеља).

На суду смо и ми сви дали своје изјаве и капетан Лонсдел ослобођен је оптужбе.

ЕЛЕКТРОНСКИ ПОШТАР

У Саутемптону се врше опити са електронским аутоматом за сортирање поште, који не само да одваја писма већ их и жигоше. Када прими писмо или дописницу постави их тако да жиг увек ставља преко марке која је заплећена у десном углу. Писма ће увек, сигурно, бити одвојена од новина и часописа.

Аутоматском поштару у овом послу много помажу саме марке које су обложене графитом веома осетљивим на електрику. Марка од једног пенија, за штампане ствари, има само једну графитну црту, а од три пенија две црте. Када аутомат напиша „прстима“ марку, помоћу електронског импулса осети колико је црта на марки и тако са успехом одваја штампане ствари од писана. Поред аутомата за франкирање постоји аутомат за сортирање, који уместо 3.000 колико су обављали људи, сортира 6.000 писана на сат.

КОНЦИЗНОСТ

У једној париској гимназији ћаци су добили за писмени задатак тему: „Како сте провели годишњи одмор“. Ученик Рене Артиган био је веома концизан. Написао је само — „Хвала, одлично“. Али због овога добио је строги укор.

ГОСПОДИН ХОХЛАТА

МАГВА ЈЕ БЕСНО ЗАВИЦАО ТОМАХАВК НА АЛИСУ

ТОМАХАВК ЈЕ ОДСЕКАО НЕКОЛИКО УВОЗАКА ЊЕНЕ КОСЕ УЗВУЧЕН ТИМ ПРИЗОРМ. ДАНКАН СЕ ОСЛОБОДИО БЕЗА

И БАЦИО СЕ НА МАГВУ БАШ КАД ЈЕ ОВАЈ ХТЕО ДА ПОНОВИ УДАРАЦ

ИНДИЈАНАЦИ МУ СЕ ОТЕО И ЗАМАХНУО ТОМАХАВКОМ

У ТОМ ТРЕНУТКУ ОДЈЕХНУО ЈЕ ПУЦАЊ ИЗ ПУШКЕ

БОСА НОВА

ТАМУРЕ

ЧАРЛСТОН

ВАЛЦЕР

Нове игре, иако потичу из разних крајева света, диктира углавном Париз и произвођачи грамофонских плоча. Твист је стар равно 200 година

НОВЕ ИГРЕ ОВЕ СЕЗОНЕ

кде та игра потиче. А откад се играчи окрећу по тактовима тамуреа све више је путника који одлазе у Океанију а нарочито на Тахити. Читав талас топле романтике јужних мора одједном је запахнуо ноћи Париза и 70 година после Пола Гогена Французи, а са њима и други народи Европе, поново почињу да откривају њихове лепоте. Откако је позната филмска глумица Мартин Карол изабрана за почасну грађанку овог острва покрет „тамуре“ је добио нови импулс.

данде донео најновије боса нове. Тамуре је мешавина покрета и откуцаја срца, он захтева исто толико осећања колико и окретности; природности колико и достојанства. Могло би се рећи да онај који тамуре није научио од правих Тахићана боље и да га не игра. Осим тога многи не воле да скидају ципеле и босоноги играју на јавном месту а то је једини начин да се тамуре добро игра.

У Паризу постоје већ специјални курсеви на којима се ова игра у својој најелементарнијој форми може научити али похађање тога курса стаје 300 нових франака. Постоји и специјални телефонски сервис преко кога један клуб Тахићана даје упутства о главним принципима игре. То је, разумљиво, и много јевтиније. Добри стари твист потиче још из 1760. када су први црни робови из Африке дошли

у Америку и у Новом свету почели да играју ову игру. Тада, у свом првом облику, то није била весела игра — на стао је тако што су се робови, чије су ноге биле спутане ланцима, њихали у некој врсти играјућег корака не би ли се у новој, хладнијој отаџбини угрејали. Од твиста је изведена нова верзија за коју треба много више простора пошто играчи машу рукама као да ваде сабљу или извлаче револвер.

МЕДИСОН

У зимске дане када је сезона забава у затвореним просторијама у пуном јеку — било на оmlадинским игранкама, ноћним локалима или у смучарским домовима, опет се играју окретне игре.

Четири главне нове игре ове године су: боса нова, тамуре, медисон и већ остарели твист. Поред њих се још играју танго, слоу, чарлстон, ча-ча-ча и увек вољени валцер. Модерне игре углавном долазе из Париза и брзо о-свајају свет.

Тежња за новим играма не долази толико из потребе самих играча колико је последица велике конкуренције међу произвођачима грамофонских плоча који су видели да се са окретним играма може направити добар посао: са сваком новом игром купују се и нове плоче.

И велике ваздухопловне компаније су дошле до закључка да се пропaгирањем нових егзотичних игара повећава интересовање публике за земље одакле те игре долазе, а самим тим и њихова жеља да лете у те крајеве.

Откако је игра боса нова ушла у моду порасла је жеља за путовањем у Бразил ода-

Док се старија публика још држи старијих и боље познатих игара, младеж је сложено пришла тамуреу и боса нови.

Четири Тахићанина који су као и Мартин Карол, пре неколико месеци дошли босоноги у Париз, постали су ако не милионери оно врло добро плаћени учитељи играња.

Боса нова рођена је укрштањем Северне и Јужне Америке, Бродвеја и бразилске џунгле, цеза и самбе. Строго одређени кораци комбинују се са онима који се могу импровизовати. Данас већ постоје четири врсте ове игре: једна је лагана и нежна и копија је чистог самба стила; друга је живахна у стилу карооке; трећа је врло темпераментна као карневалске игре у Рију а четврта је у ствари игра рабијат позната још и под именом макумба која од играча захтева максимум темперамента. У Бразилу се каже да играчима који хоће да играју макумбу не треба двадесет дана давати ништа да једу већ само да пију, а онда кад побесне пустити их на човечанство.

Саша Дистел, познати француски певач одмах је схватио „значај“ новог стила, па је отпутовао у Бразил и о-

ВЕЛИКИ РИЂА

НЕДЕЛУ ДАНА БЕГУНЦИ СУ АУТАЛИ ШУМОМ АЛИ ПСИ ОДГАЈЕНИ У ШТЕНАРИ НИСУ ДОБРИ ЛОВЦИ

МОЛИ ЈЕ УБРЗО ПОТРАЖИЛА УТОЧИШТЕ У ЈЕДНОЈ ПЕЋИНИ. ОЧЕКИВАА ЈЕ МЛАДЕ...

РИЂА СЕ БРИ НУО ЗА ПУ

МАЛИ ВОЗ ЗАСТАО ЈЕ НА УЗБРАНИЦИ УСРЕД ШУМЕ...

ОРЕЊНО, МАЛИ! НАДАМ СЕ ДА КЕШ НАКИ ВЕЛИКОГ РИЂУ... И РЕГОВУ МОЛИ!

САМО МРКА КАПА... ВЕР ЈЕ НЕДЕ ЗА ДА... НА КАКО СУ НЕСТАЛИ...

САД ТРЕБА ДОБРО ОТВОРИТИ ОЧИ!

ДАХ! ДЛАКЕ ИЗ КРЗНА ВЕЛИКОГ РИЂЕ!

ОД ТОГ МЕСТА ДО ГРАНИЦЕ ПОВУКАО ЈЕ У МИСЛИМА ПРАВУ ЛИНИЈУ И КРЕНУО...

А ЛИ НИЈЕ САМО ОН ОТКРИО ТРАГ ЈЕДНЕ ШАПЕ, ТО МЕСТО ОБЕЛЕЖИО ЈЕ ГРАНИЦИОМ

НАСТАВИТЕ СЕ

ТВИСТ: ТАЈНА КОРАКА ПОТИЧЕ ЈОШ ИЗ 18. СТОЛЕЂА: ОКРЕТАТИ КУКОВИМА И ЈЉЪАТИ СЕ У КОЛЕНИМА.

У ПОЗАДИНИ РАТА

Једно поподне неки угледни десетогодишњи Јапанац опремљен фотографским апаратом, пошто је направио неколико снимака у мјузик-холу, пришао је артисти Блејку. Подсетио га је одмах да су се они већ сретли 1917. године када је Блејк играо у једном Чаплиновом филму.

Блејк је заиста у њему препознао бившег Чаплиновог сарадника Торчиши Каноа. При сећајући се старих успомена Коно је као случајно изјавио: — Штета што нисте у морнарици, господине Блејк. Зарадили бисте много пара.

Растали су се пре него што је Блејк имао времена да га замоли за објашњење. Поново су се сретли сасвим случајно у марту 1941. године на булевару Санта Моника у Холивуду.

Будно мотрећи на Коноов израз лица Блејк је рекао као да је његов положај у мјузик-холу, сада, у време ратних опасности, врло тежак и да ће ступити у америчку морнарицу која је тражила способне и одважне људе пред улазак у рат.

Изјава је одмах привукла пажњу Јапанаца који се заинтересовао преко кога пријатеља ће то извести. Као у шали Блејк је изјавио да има једног познаника на адмиралском броду „Пенсилванија“ у Хавајима.

Сасвим дискретно Коно је од Блејка извукао и како се тај пријатељ зове: Џими Камбел.

Још исте вечери Коно се јавио Блејку телефоном и замолио га да сигурно дође у подне на угао Сенсет булевар и Вилтон улице „где ће са њим разговарати једна врло значајна личност“.

На месту састанка Блејк је приметио Коноа али се прасио да га не познаје. Неколико тренутака касније зауставила се крај тротоара једна велика лимузина. На једва приметан знак Јапанаца Блејк је ушао у њу. Шофер се одмах представио: Јамамото. Занимала га је Блејкова намера да ступи у морнарицу и затражио је ближе информације о Џимију Камбелу.

Блејк је одбио да одговара. Помислио је: ко је тај Јамамото? У име кога му поставља питања?

Шофер је кратко време ћутао а затим упитао Блејка да ли је спреман да отпутује на Хаваје. После краћег размисљања он је изјавио да ће поћи и на крају света ако му се добро плати.

Финансијске појединости требало је да уреди Коно а

Човек кога су Јапани сматрали као свог најпоузданијег шпијуна у САД обмануо је највише јапанске војне команданте

он одмах да отпутује на Хаваје и потруди се да добије што више података од свог пријатеља Камбела.

У току следећих дана Блејк је приметио да га Јапани прате у стопу. Тек тада је схватио у какав се посао улео, иако му ни на памет није падало да буде издајник своје земље.

Одлучио се да одмах ступи у везу са обавештајном службом морнарице али пошто је био сасвим неискусан никако није успевао да се ослободи својих пратилаца. Приметио је да је потпуно спутан јер се и у фотељи његовог стања налазио диктафон који је бележио сваку реч изговорену макар и телефоном.

На оном састанку Коно му је обећао 2.500 долара ако за осам дана отпутује на Хаваје и још 5.000 долара чим пре да Јамамоту податке добијене од Камбела.

Успоставити контакт са америчком обавештајном службом постала је нужност. Синула му је мисао како да заваратраг својим пратиоцима. Ушао је у биоскоп и пошто се уверио да га нико не прати отишао је директору, укратко му је објаснио и замолио га да му покаже неки споредан излаз.

У поморској обавештајној служби Блејк је све испричао поручнику бојног брода Леу Станлију. Блејкова искреност је оставила на обавештајца јак утисак и он му је пуну дио да сарађује са њим а ставио се на расположење Јапаницама и извршава све што они траже.

Блејк је прихватио понуду. Да би му помогао Станли је одмах предузео мере да се на Пенсилванију укрца неко

ко ће играти улогу тобожњег Камбела.

Споредним улазом Блејк се вратио у биоскоп где је остао до краја представе, а на излазу су га Јапаници стрпљиво чекали.

Коно је одмах телефонирао да се Блејку резервише једно место у клиперу за Хонолулу. Међутим, пошто је поморској служби било потребно извесно време да се агент „Камбел“ постави на бојном броду, ваздухопловна компанија му је саопштила одговор дошавут од највише личности: да су сва места у авиону за сутрадан већ заузета.

Одлучено је зато да Блејк не путује авионом већ брзим бродом Матсонија који је полазио сутра.

Америчка поморска служба је баш у то време открила Јамамотов идентитет: иза тог надимка крио се у ствари капетан фрегате јапанске морнарице Итару Ташибака. Стигао је у САД још 1930. године, завршио курсеве историје на Пенсилванија универзитету а затим се уписао на историју у Лос Анђелосу. Већ више година крстарио је пацифичком обалом где се среташа са својим сународницима.

Блејк је сазнао да је брод Матсонија крцао и да ће морати да чека осам дана до поласка следећег брода. Али, тек што је напустио путну агенцију један Јапанац је кренуо за њим и шапатом га позвао да пође за њим до једног ресторана где му је пре дао омот са путном картицом за брод „Председник Гарфилд“.

Два дана пре поласка Блејк је имао састанак са Коном у једној продавници шешира у Лос Анђелосу. За време пробања шешира они су разговарали шапатом и из

радње кренули сваки на своју страну.

Јамамото се вратио у конзулат а Блејк је отишао у Велер стрит 117. Ту је остао до ноћи, затим са два Јапаница отишао у бар Мулен руж и одатле прашао на станицу где је узео воз за Сан Франциско. Одмах по доласку су им се придружила два Немца и сви заједно су се укрцали на брод „Председник Гарфилд“.

Блејк је све више страховао: Ставили му је обећао да ће остати у вези са њим и говорио му шта да чини по доласку у Хонолулу али диктафон, свуда присутан, онемогућавао је све телефонске разговоре а пратиоци су му непрестано били за леђима.

На броду се налазио један гвожђар Хорнер са Запада који је путовао као турист. Кад год није имао часу међу зубима он је на најнепрестијнији начин противуречио свима.

Последњег дана пред доласак у Хонолулу Хорнер се нарочито околио на Блејка. Једном се чак устремио на њега подиравши високоруку у намери да га удари, али како је то учинио нагло и неспретно оклизнао се и испру

жио као проштац по глатком поду. Његова жена је почела да вршиши и замолила Блејка за помоћ да оневештениог однесе до кабине. Тек што је она изашла по лекара, Хорнер је на необичан начин дошао к себи.

— Пошто се искрцате у Хонолулу — обрати се убрзаним шапатом Блејку — телефонирајте из вашег хотела Камбелу на Пенсилванију и реците му да вас потражи у хотелу. Познате га по малолпдеротини на левој страни морнарске блузе. Добро се чувајте диктафона.

Када је стигао лекар Хорнер је био у несвести.

Блејк је поступио по савету и Камбел је већ исте вечери дошао да га посети.

Поздравили су се као стари пријатељи. Водећи добро рачуна да микрофон региструје њихов разговор, Блејку му је предложио да прикупља и доставља му податке о америчкој морнарици. Камбел је у првом тренутку изразио своје гнушање и огорчење али је после стрпљивих Блејкових уверавања почео да попушта. Обећао је да ће му сутра увече саопштити свој одговор, али један сат пре уговореног састанка он се извињив преко телефона. Тактичко избегавање састанка трајало је недељу дана.

Блејк никад раније није био у Хонолулу па је доста времена проводио у обиласку острва. Два Немца су га стално пратила.

На другом састанку је Камбел одлучио одбио да пружи било какве податке све док не види „боју новца“. Блејк је са своје стране одговорио да не може да му обећа одређене износе све док не буде знао каква је вредност његових информација.

Када је Блејк кренуо на починак приметио је да испод његових врата полако клизи један омот. У њему се налазило хиљаду долара и речи: „Одлично се сналазите. Дајте ово вашем пријатељу за почетак. Брзо дејствујте“.

Блејк је телефонирао Камбелу и позвао га у хотел. Када му је показао хиљаду долара овај је узвикнуо поред микрофона одушевљено:

— За овако дивне новчанице спреман сам да жртвујем и целу флоту!

Од тог тренутка све је ишло лако. Камбел је почео да сипа брижљиво припремљене „информације“ које су долазиле непосредно из поморске службе. Пошто су биле намењене јапанским стручњацима морало се водити рачуна да изгледају веродостојне, а да ипак буду безвредне ако их Јапаници покушају да искористе. Јапаници су их прихватили све без резерве.

Јамамото је замолио Блејка да се одмах врати у Хонолулу где ће добити нове инструкције од јапанског конзулата.

Искористивши понузо трик са биоскопом он је ступио у

везу с поручником Станлијем. Поморска служба му је саопштила да Јапаници више није потребан и да намењавају да га ликвидирају у Хонолулу. Међутим, да Јапаници не би посумњали у информације Станли га је замолио да се ипак, чак и по цену живота, врати у Хонолулу.

Два Немца су се још тамо налазила у хотелу. Пратили су га у стопу кад год би изашао. Очекивао је нека нова задужења али га више нико није тражио. Дани су пролазили у пуној неизвесности.

Најзад је закључио да ће га баш они Немци ликвидирати и само чекају погодан тренутак. Живчана напетост је постала толика да виши није могао издржати. Одлучио је да умакне али сасвим опрезно да не компромитује своју ствар.

Једног јутра је сишао у фотељу и пошто се уверио да су Немци ту, позвао је такси да га поподне одвезе у врло леп али слабо посећен крај острва.

При поласку, Немци нигде није било. Он је то и очекивао, били су отишли пре него да га сачекају.

Блејк није случајно изабрао баш то време за поласак: знао је да за пола сата креће један авион за САД. Порттиру је рекао да је добио писмо у коме га извештавају о болести мајке и да хитно мора да отпутује.

Док је службеник писао рачун Блејк га је обасуо бујицом речи и као узгред упитао да ли му може задржати место у авиону.

Блејк се укрцао као прекобројни путник и после кратког времена он је, летећи над Пацификом, већ био у потпуној безбедности.

ПРИЧА О БИБЕРУ

Историја бибера потиче још из давнина и веома је интересантна. Некада је бибер врло ценствено тежину у злату. У древном Риму се често и откуп плаћао бибером. Када је Аларик, вођа Гота, 410. године пре наше ере опсео Рим затражио је 1500 килограма бибера да би лигао опсаду; у противном — запретио је грађанима Рима — опљачкаће град и спалити га.

Трагање за бибером било је исто толико значајно као и други проналасци и открића. Колумбо, Магелан, Васко де Гама и други истраживачи са подједнаким интересом су трагали за бибером као и за другим богатствима. Проналажење краћег пута за Исток одувек је највише заокупљало фантазију морепловаца на рочишту оних који су из Европе одлазили на Исток одакле су доносили поред разних богатстава и бибера.

Стварно, Колумбо је нашао бибера у „Индији“, али се касније испоставило да је то био „пименто“ (бибер на шпанском) или „Јамајка бибера“. Није то био црни бибера који је имао толику вредност и који се и данас цени.

Хенри Хадзон који је пронашао реку Хадзон пре 350 година (ове године се баш слави 350-годишњица) тако-

је трагао за краћим путем до земаља у којима се гаји бибера.

Међутим, Васко де Гама је стварно пронашао „отаубину“ бибера, када је 1498. дошао до обала Малабар у Индији. А Индија је и онда, као уосталом и данас, била најпознатија земља на свету

по производњи бибера. Гајење бибера прешло је касније у Индонезију, Цејлон и Бразил.

Једног дана је мали брод „Раца“ упловио у њујоршку луку пун џакова бибера. Капетан није хтео да каже одакле брод долази да не би одао тајну где га прибавља. Ускоро се почело причати да је његов пут донео 700% профита.

Многи ће се запитати шта то чини бибера толико популарним? Стручњаци кажу да он даје многим јелима веома добар укус, који други зачини не могу.

Бибера, папар (пипер нигрум-црни бибера) је биљка повишуна која расте у тропској Индији, где се и гаји, као и у многим другим крајевима који имају слично поднебље. Црни бибера који се продаје у трговинама у ствари су сасушени непотпуно зрели плодови. Када се са зрелог плода скину семенице и средњи слој, онда се добија бели бибера.

Бибера као зачин отвара апетит и побољшава варење. Прекомерно узимање бибера изазива поремећаје у раду желуца и бубрега. Бибера, нарочито кубебен бибера, може да изазове оспе на кожи на алергичној бази.

ПЛУЋА КОЊА СЛИЧНА СУ ЧОВЕКОВИМ

Емфизем плућа је тешка болест после које она више не могу да поврате своју првобитну запремину. Плућни мехурићи су повећани, често прскају а целокупна запремина плућа је повећана. То доводи до отежаног дисања и општења срца.

Научници су дуго тражили животињу чија плућа имају сличну грађу са човековим да би вршили експерименте и боље проучили ову болест. После свиње, краве, овце, маčke и мајмуна пронађено је да само плућа коња имају сличну грађу. И код њих бронхијалне артерије снабдевају директно плућне мехуриће крвљу. Код коња се може изазвати емфизем плућа сличан човековом а то доказује да је и грађа плућа слична и да је узрок емфизема обољење бронхијалних артерија.

ОДЕЛО ОД АЛУМИНИЈУМА

Научник Хауард Рис из Манчестра је на једном заседању Британског удружења за развијање науке у Јорку, у Великој Британији, реферисао о свом успеху — од алуминијума је направљено влакно које се може употребити и као текстилна сировина од које ће се израђивати тканине. Одело од овог материјала било би јевтиније и веома лако. Поред овога по потреби би задржавало или пак зрачило топлоту, што зависи и од тога да ли је окренуто лице или налице, светла или тамна страна „штофа“. Досада је Рис успео да направи само десет метара овакве тканине.

МУНИЦИЈА У КАНТАМА ЗА МЛЕКО

Њене лепе плаве очи показивале су да је пуна доброте, усрдности и животне снаге, а кад затреба и да је храбра и хладнокрвна.

Кућа њених родитеља у Врбци код Аранђеловца, а и она сама, били су један од ослонаца за НОБ читаво време рата. Као прави обавештајцац прикупљала је податке о кретању непријатељских јединица.

Због њене изразите лепоте у њу се заљубио наредник Недићеве војске, Јеки Ђорђевић. Јула је прихватила његову „љубав“ да би преко њега добијала тачне податке о непријатељу на територији Орашачког среза.

Распоред у кући је омогућавао да на једна врата уђе наредник Ђорђевић, док на друга изађу партизани.

Једном приликом, према податку који је Јула добила од Ђорђевића, партизани су сачекали воз у ко

Често је односила млеко за Аранђеловац, а у кантама се редовно налазила пошта другова са терена упућена партијској организацији у Аранђеловцу. Враћајући се кући Јула је у кантама преносила из Аранђеловца муницију, сабитетски материјал и канцеларијски прибор. Сретна и хладнокрвна, она није доживела ни најмању невољу, а камоли провалу.

Када је дошло време да оде у одред, пошла је радо. Али већ после неколико дана пала је у руке непријатељу због издајства Тонковића из села Бање.

Четници су десетак дана водили заробљену Јулу по селима и околини како би је неко препознао и да би издала везе са партизанима. При томе су је страховито мучили: батинали је, забадали јој ексере под

ме се превозио читав баталјон недићеваца за Београд.

Била је руководилац омадине из неколико околних села и показала се као добар организатор, као и добар друг који је умео да стекне и ауторитет.

нокте, док је најзад нису на зверски начин заклали 14. фебруара 1944. године.

На кући њеног оца у Врбци стоји споменик-плоча коју је подигао народ у знак захвалности и сећања на заслуге свих укућана, а нарочито њене.

ПАРТИЗАНСКА МАЈКА

„Партизанска мајка“ то је била Радојка Ризнић из села Бање код Аранђеловца. У њеној кући су се одржавали састанци Окружног комитета, а у дворишту се налазила тајна земунница која није откривена све до ослобођења.

друговима. Може јој се за мерити једино то што је „секташила“ према свом мужу Вељи коме је говорила да не може постати члан Партије јер неко мора да води рачуна о кући и чува унучиће. Тако је чика Веља подносио „неправ-

Због своје сарадње са Народноослободилачким покретом још у току рата 1944. године постала је члан СКЈ.

Људима у селу Радојка је често умела да каже:

— Шта чекате! Што не идете у партизане? Мислите ли да треба неко други да вам донесе слободу?

Хапшена је неколико пута и мучена на разне начине, али од ње полиција није извукла ни једну реч о

ду“ и дуго времена био савом кандидат Партије.

Једне вечери после ослобођења, враћајући се са партијског састанка, Радојка је казала мужу:

— Мој човече! Ја дадох нашу земљу у радњу за другом, а ти како хоћеш.

Чика Веља се само насмејао, али јој је ипак замерно што и њега није питала. Тако је и у овом случају Радојка „заобила“ чика Вељу.

ХРАБРА ШУМАДИНКА

Сам са митраљезом на брисаној коси. Доне је војно борбу са четницима који су одбили јуриш партизанске чете. Донету је понестало муниције.

— Муниције! — довикнуо је чети која је обухватала непријатеља.

Борци се загледаше а четници припуцаше још бешње.

— Ја ћу — казала је ги-

ха плавуша, Београђанка, и пре него што су остали дошли к себи претрчала је чистину носећи муницију.

— Што вичеш, плашљив ко! — рекла му је на уво, док су око њене главе шиштале меци као пчеле.

Од тог времена мало се бораца у Шумадији могло мерити по храбрости и смелости с Лелом Сучић.

ПОД СНЕЖНИМ ПОКРИВАЧЕМ

ТРАГОВИ У СНЕГУ

Сада је време за зимске шетње кроз снегом завејане шуме. У природи је тихо. Али, у снегу или у влажној земљи стоје трагови шумских и пољских животиња. За оне који умеју да их препознају ти трагови у снегу су као отворена књига.

Јелен је од свих шумских животиња најопрезнији. У јесен, у време ларења, љубитељи шуме могу имати среће да сретну „немирног“ у раним поподневним часовима. Зими, пак, јелен излази из шуме у поље тек у позне часове. Његов траг је јасан, отисци паповића заобљени.

Срндаћев траг кад животиња спокојно корача, велик је отприлике као палац. Између појединих отисака ногу у снегу остаје као траг од лаког клизања. У влажном шумском тлу отисци предњих и задњих ногу веома су јасни и одређени.

Зеци и кунџи јасно нам откривају свој траг. Дугоушкове отиске није тешко препознати: два дугачка један поред другог, а затим два кратка један иза другог. Отисци ногу дивљег кунџа нешто су мањи, али се исто тако лако „читају“.

Дивља свиња оставља траг који се не може побркати с трагом ни једне друге животиње. Она као да се мало тетура кад иде јер траг води: лево, десно. У ово доба године дивље свиње славе „свадбе“ о којима би шумари умели много да причају.

Лисица оставља за собом у снегу или мекој земљи траг који је прав готово као добро затегнуто уже. Појединачни отисци њених шапа веома су слични отисцима које оставља пас. Само, док њен траг води право, траг пса није толико „сигуран“: по томе се та два трага и разликују.

Јазавац за време јаке зиме спава у својој јазбини. Када наиђе неки блажи зимски дан он креће у краћу шетњу. Његов траг на први поглед личи на отисак какве мршаве шаке с дугачким прстима. Ти „прсти“ су му оштре канџе којима се служи да ископа своје скровиште.

Фазан је и зими најлепша шумска птица. Од ивице шуме, где фазан проводи ноћи на дрвећу, води у поље његов карактеристичан траг који ловци тако добро познају: он се може видети свуда где се још налази семе какве траве или зелени остатак биљнице.

Веверица оставља иза себе ситнуше трагове као да је преко снега претрчао миш. Кренимо трагом ове љупке шумске животињце и неизоставно ћемо стићи до стабла на коме се налази њено гнездо и њена зимница коју је она тако вредно прикупљала док је време још било топло и лепо.

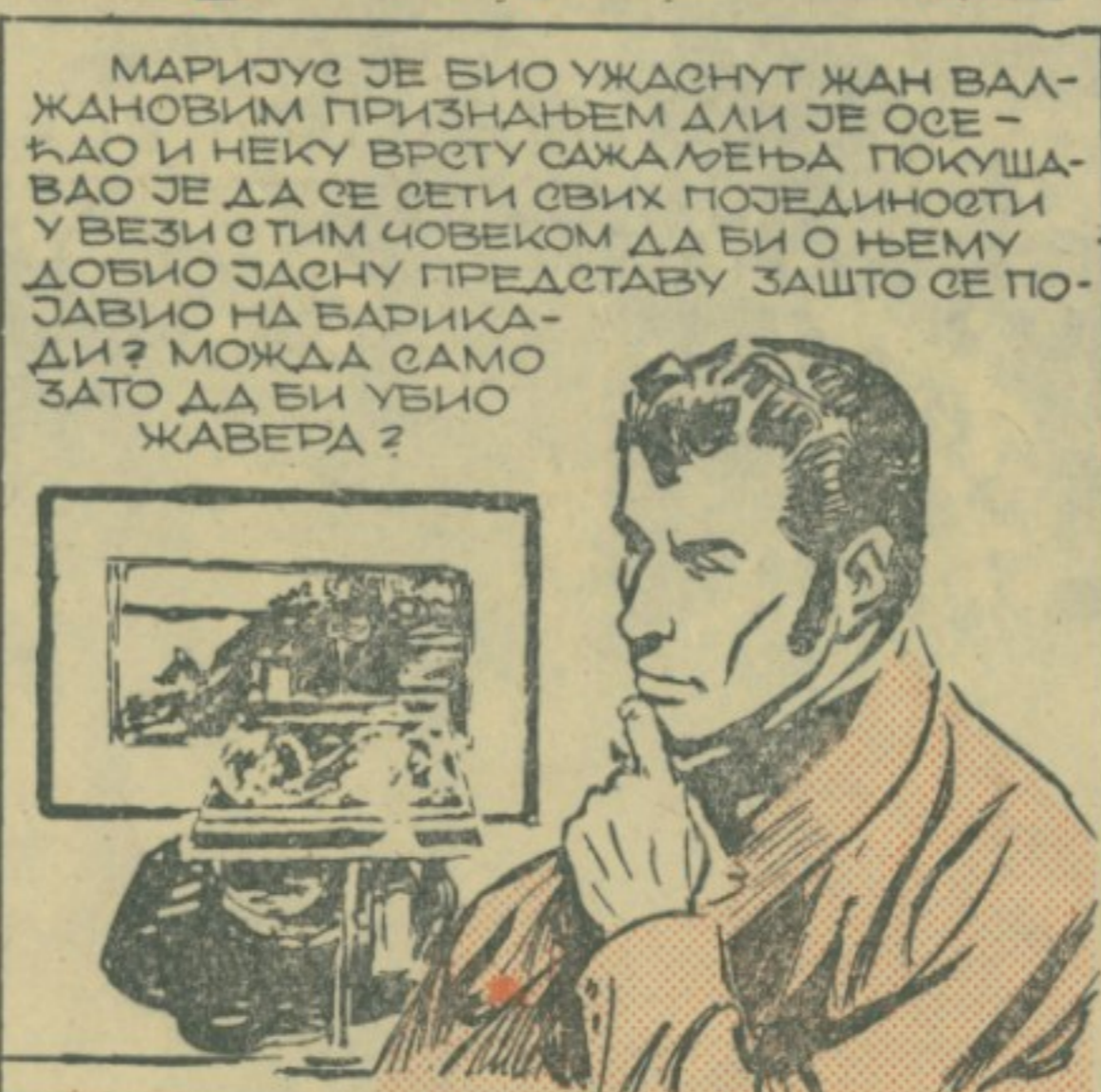
ЈАДНИЦИ

ПО РОМАНУ
ВИКТОРА ИГОА

ХОКЕТЕ ЛИ ОВО ИСПРИЧАТИ КОЗЕТИ?

ЗАДРЖАКУ ВАШУ ТАЈНУ ЗА СЕБЕ! ДЛИ, МИСЛИМ ДА БИ БИЛО НАЈБОЉЕ ДА ЈЕ ВИШЕ НЕ ВИДИТЕ!

МАРИЈУС ЈЕ БИО УЖАСНУТ ЖАН ВАЛЖАНОВИМ ПРИЗНАЊЕМ ДЛИ ЈЕ ОСЕЋАО И НЕКУ ВРСТУ САЖАЉЕЊА ПОКУШАВАО ЈЕ ДА СЕ СЕТИ СВИХ ПОЈЕДИНОСТИ У ВЕЗИ С ТИМ ЧОВЕКОМ ДА БИ О њЕМУ ДОБИО ЈАСНУ ПРЕСТАВУ ЗАШТО СЕ ПОЈАВИО НА БАРИКАДИ? МОЖДА САМО ЗАТО ДА БИ УБИО ЖАВЕРА?

КОЗЕТА, ТВОЈ ОТАЦ ЈЕ ДОШАО ДА МИ КАЖЕ КАКО МОРА ДА КРЕНЕ НА ЈЕДАН ДУГ ПУТ... БИЛО БИ МУ ТЕШКО ДА СЕ С ТОБОМ ОПРОСТИ...

КУКА СЕ НАВИКЛА НА ОДСУСТВО СТАРОГ ФОШЛЕВАНА... НИКО НИШТА НИЈЕ ПОДОЗРЕВАО...

ЧУДАК! ДЛИ, ТАКВИХ ЧУДАКА ИМА КОЛИКО ХОЋЕШ... БЕЗ ИКАКВОГ РАЗЛОГА РАДЕ НЕРАЗУМЛИВЕ СТВАРИ...

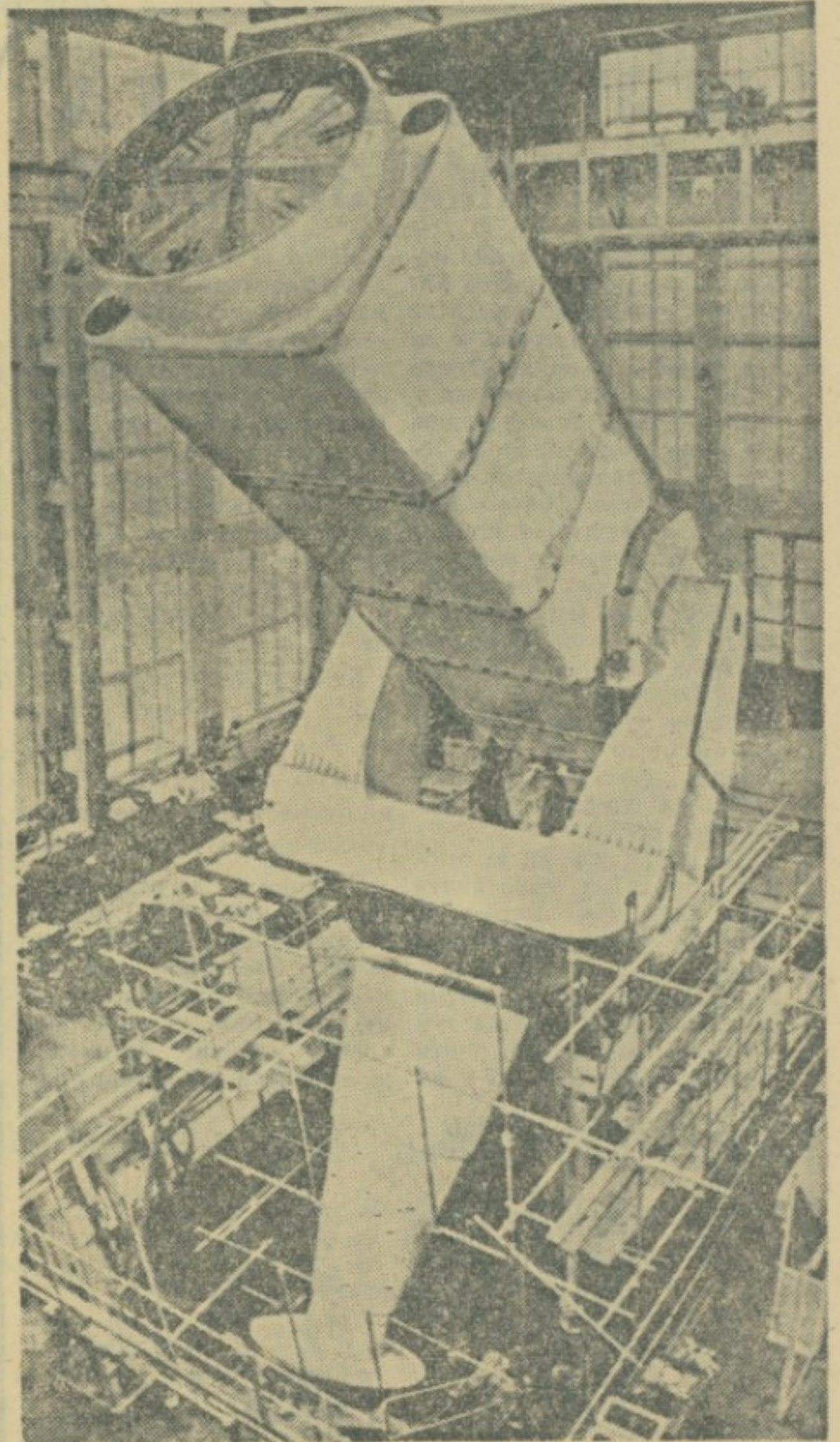

КОЗЕТА НИЈЕ ПРАВИЛА ПИТАЊЕ. МОЖДА ЈЕ С МАРИЈУСОМ ИМАЛА ЈЕДАН ОД ОНИХ РАЗГОВОРА У КОЈИМА ВОЉЕНИ ЧОВЕК КАЖЕ СВЕ ШТО ХОКЕ, НЕ ОБЈАСНИ НИШТА, А ИПАК УБЕДИ ВОЉЕНУ ЖЕНУ

ПОСЛЕДЊИХ МЕСЕЦИ 1833. ГОДИНЕ, ПРОЛАЗНИЦИ СУ ЗАПАЖАЛИ ЈЕДНОГ СТАРЦА ОДЕВЕНОГ У ЦРНО КОЈИ ЈЕ ИЗЛАЗИО НА УЛИЦУ ТЕК КАД ПАДНЕ ВЕЧЕ. ПОГЛЕД МУ ЈЕ БИО УГАШЕН, ЛИЦЕ СКАМЕЊЕНО!

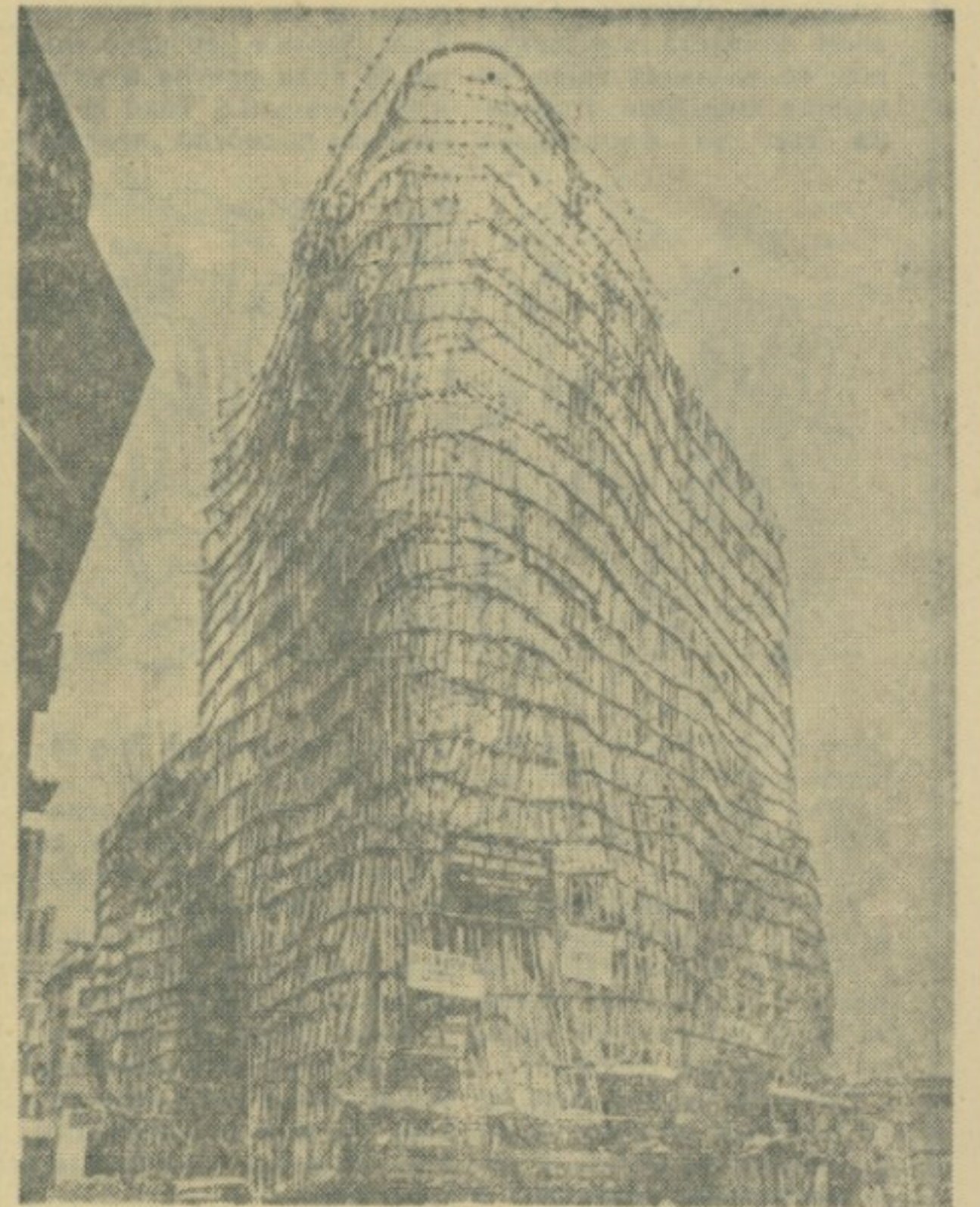
НЕСРЕЋАН НЕКИ ЧОВЕК!

ВЕЛИКАН

У Таутенбургу у Демократској Немачкој Републици постављен је један од највећих телескопа са огледалом на свету. Израдила га је позната фирма Цајс из Јене. Огледало има пречник од два метра и тешко је 2.370 кг. Његови покретни делови теже 65.000 а само цев 25.000 кг. Купола, покретна и изолована од топлотних промена, тешка је 176.000 кг. и пречник јој је од двадесет метара. Управљање, и довођење телескопа на координате посматраних небеских тела, врши се помоћу електроуређаја тако да човек нема великих брига са овим колосом.

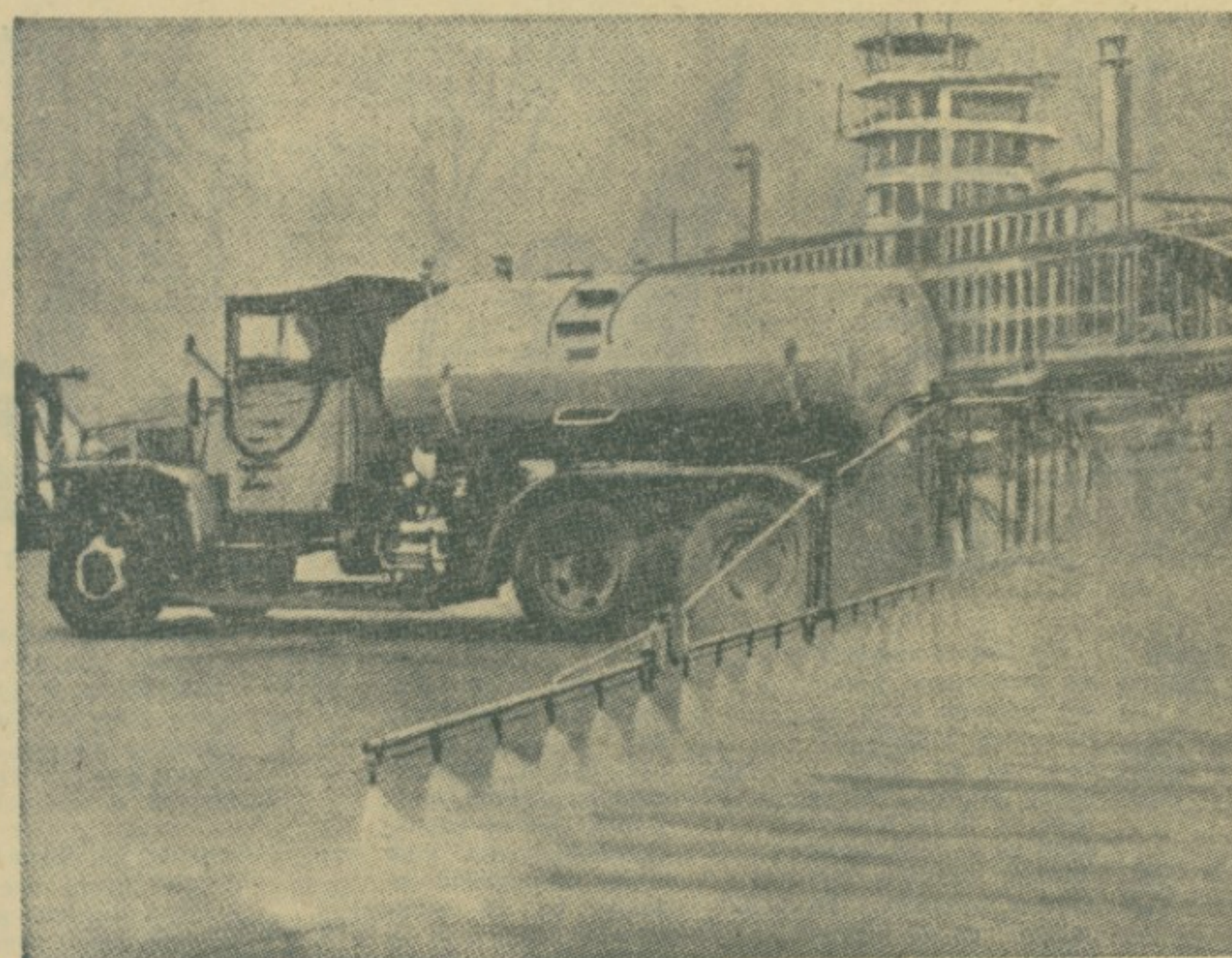
САМО ПРЕКРИВЕНА

На слици се види зграда да би од јаког сунца заштитила раднике који на њој рађена од бамбуса. Међутим, де. Овај нови облакодер се она је само прекривена њиме зида у Калкути.

Голуб у машини за рубље

Када је ових дана једна жена из Кармичела у Калифорнији, отворила своју машину за прање рубља извукла је из ње, поред снежно белих кошуља свог мужа, и најчистијег голуба у граду и околини. Голуб, који је вероватно потражио уточиште у машини која је стајала у отвореној гаражи, неким чудом је преживео свих 30 минута прања и из ове необичне авантуре изишао је, како је утврдио месни ветеринар, потпуно неозлеђен.

Нова примена алкохола

Управа аеродрома у Цириху нашла је нову примену за алкохол. Нарочито мешавином алкохола — чији се рецепт држи у тајности — писте за узлетање и слетање ослобађају се леда. Цистерне-тешковки иду пистама и распрекавају мешавину алкохола и после четврт часа на пистама више нема ни леда, ни слеђених гомилица снега.

ПРАВИ ЛИК Тристана Бернара

Бернар Пол, француски писац и романијер, зван Тристан, рођен у Безансону (1866—1947), аутор је позоришног комада „Енглески онако како се говори“ и других.

Тристан Бернар био је без сумње последњи стални шетач париских булевар а у сваком случају један од најпозоришних и најпопуларнијих. Кад год би се појавио на неком јавном месту, сви, и они који су га познавали и они који нису, ословљавали су га по имену. Чак и данас, после пуних петнаест година од његове смрти, ако се говори о Тристану, зна се да је једино реч о Тристану Бернару, коме је Ролан Доржеле дао надимак „Филозоф осмеха“.

Његови комади који су причињавали велику радост читавом Паризу ремек-дела су лежерности и свежег хумора.

— Нашиштите било каква комад, једино је важно да садржај буде занимљив, — рекао је он једном младом писцу — макар запалили Париз и обарали престоле...

Писање комедија задавало му је много труда и баш зато је увек желео да га одгоди. Кад би неко предложио да га посети, он би му рекао:

— Дођите, молим вас, раније ујутру. У то време баш радим.

Једне вечери, кад се спремао да легне, чврсто решен да сутрадан рано почне да ради, рекао је својој собарици.

— Елиза, пробудићете ме у осам часова. Али, ако не будем устао до осам, онда ме пробудите тек у подне.

Једног дана када му је један пријатељ, говорећи о холу једног клуба рекао: „Нигде не спавам тако слатко као тамо“, — он се насмејао:

То је зато што не познајем моју радњу собу.

Свеједно да ли је волео или не да ради, његови напори су увек имали великог успеха. Поменимо поред осталих „Енглески онакава какав се говори“, комедију која је играна и у иностранству. Само један његов комад доживео је неуспех. За оно кратко време док је био на репертоару, јавио му се телефоном један пријатељ и тражио од њега бесплатну улазницу.

— Ми дајемо једино читаве редове — одговорио му је искрено писац.

Никад ни једну ствар није примао озбиљно. Једног дана, у кулисама позоришта радник који је носио велики зидни сат случајно га гурну и обори му шешир с главе. Уместо да се наљути, Бернар дохвати свој шешир, а раднику стави примедбу која је постала крилатица:

— Зашто не носите ручни сат као сав остали свет?

Кад му је у једном отменом ресторану келнер донео потај он му рече:

— Жао ми је, драги пријатељу, али овај се потај не може јести.

Келнер му донесе други.

— Зависта ми је жао, — рече Тристан Бернар — али овако се не може јести.

Долете одмах и власник ресторана:

— Али, господине, нико се од наших гостију није жалити на наш потај.

— Сигуран сам да је он изврстан, — рече мирно Тристан — али ја немам кашкицу.

Кад је постао славан по својим комедијама, један пријатељ му предложи да постане академик. Али сазнавши какве су све компликоване формалности потребне да неко постане члан Академије наука, одустаде од тога.

— Академик? Не! Одело је скупо, — објаснио је он доцније. — Радије ћу сачекати да умре неко ко је мог раста.

Био је немаран и лежеран у одевању. Кравата му је увек била рђаво везана, никад није имао чисте ципеле, а све што је облачио није му добро стајало. Једном приликом дошао је на неку свечану вечеру у сакоу од смокннга и старим изношеним панталонама.

Исто тако је био немаран и у погледу својих прихода. Зарађивао је много а никад није знао на шта је прошио. Једног дана је био згранут кад је дознао да се налази пред банкротством. Кад му је његов добар пријатељ предложио да смањи своје издатке, он се лобуни:

— А, не! И овако имам не-

згода. Немам намеру ништа да се лишим.

Да би исплатио своје дугове био је приморан да полигне сав свој новац који је имао у банци.

Његове финансијске неводе долазиле су због његове великодушности: увек је пројацима давао већу своту и зато међу њима стекао велику популарност. Један клошар је имао обичај да долази пред његова врата. Почетком јула Бернар га је затекао на уобичајеном месту и онда му дао једну повелику новчаницу.

— Сутра путујем за Нормандију, — рече му. — Ево вам за два месеца унапред. И ви сте заслужили годишњи одмор.

Био је веома допадљив. Говори се о илзузијама оних који воле — писао је он — а боље би било говорити о заслепљености оних који не воле.

У кругу своје породице увек је правио по неку шалу. Дизао би се усред обеда, стављао салвету преко руке и имитирао келнера. Имао је обичај да каже:

— Никад се не могу вратити у детињство из простог разлога што из њега још нисам ни изашао.

Страсно је волео поезију, и у друштву пријатеља умео је одједном да почне да рецитује неке стихове.

Тристан Бернар је био Јеврејин. После пропасти Француске 1940. године Немци су вршили масовна хапшења Јевреја без обзира на старост. Године 1943. он је имао 77 година и био ухапшен у Кену. Том приликом је изрекао незаборавну мисао:

— Досад смо живели у страху — сад ћемо живети у нади.

У великом концентрационом логору у Дравици, као некад на свом бретањском добру, часовима је рецитовао Лафонтенове басне, Верленове стихове и читаве тираде од Корнеја. Кад би Французи чули ремекдела националне литературе, и они који су страдали налазили су у томе мало олакшања.

Вратио се у Париз исцрпан, готово потпуно глув и затворен у самог себе. Још пре рата су му саветовали да носи апарат.

— Зашто? — рекао је он. — Довољно чујем и овако.

— Туга и искушења нису ме изменили — изјавио је он по повратку. — Ја мрзим једино једну ствар — мржњу.

ПТИЦЕ — ИМИТАТОРИ

Обично се мисли да је папагај једина птица која може да научи да говори. Међутим, то није тачно јер постоје осим сврака и ковова који подражавају човечији говор још две птице — eulabes religiosa, једна од 12 врста врабаца, пореклом из Индије, која може лако да се научи да говори и то, како тврде на учници, лакше од папагаја и — птица ругалица.

У предсобљу стана једног господина сваког госта је дочекивао неки необичан глас који је понављао „где да се склонимо?“. Сви би се обично изненадили таквом дочеку али кад би боље загледали видели би једну птицу, у ствари eulabes religiosa, велику као гавран, пореклом из Јужне Индије, сјајно црног перја са зеленкастим сјајем. Она се добро привикава на свог господара, не удаљава се много од свог пребивалишта у природи сем кад тражи плодове и инсекте којима се храни. Изванредно звиди и имитира звуке које чује. Може да научи читаве реченице и да отпева целе песмице.

Међутим, најбољи „имитатор“ на свету је птица ругалица, пореклом из Северне Америке, нарочито из Луизијане. Издуженог тела од 25 см, кратких крила, са распном од 27 см, личи на голуба. Леђа су јој сива, трбух правобео, а из њеног тамносмеђег кључа излазе најчудеснији звуци. Чувени природњак Одибон имао је обичај да каже о њој: „Нема птице на свету која би могла да се упореди са овим крајем песме“.

Они који су чули ову птицу тврде да су чувени имитатори на радију и у позоришту бледа њена слика. Покаткад она почиње своју „представу“ позивним криком и песмом америчког царина, затим наставља песмом ласте, кричи као сеница, дрозд и други њени шумски суседи, већ према свом расположењу. Птица ругалица је лакрдијаш као нико, уме да имитира и квочање квочки, гакање гуске или како патка паче.

НЕКАД БИЛО ЛЕПО...

Листови у Западној Немачкој понекад доносе занимљиве извештаје о „првој судбини“ старинског намештаја који је негда купован по високим ценама баш зато што представља давно, минула времена.

Реч је о намештају старом сто, двеста, триста па и више година. Данас нико у Западној Немачкој не тражи овај намештај. Комисионе радње које су такорећи до јуче правиле велике послове са староремским салонима, витринама и осталим старим уметничким намештајем, пропадају једна за другом.

Становници западнонемачких градова су се изјаснили за нов, савремени намештај, добрим делом хромиран. Неће виће ни да чују за старе комаде, а камоли за комплетне собе, без обзира на фантастично ниску цену. Власници, или тачније наследници старог намештаја свих могућих стилова, купујући нов не знају шта ће са старим. На огласе по новинама без обзира на богателну цену, нико се не јавља. Тако је дошло дотле да га власници поклањају ономе ко се прими да га одвезе из стана без обзира шта ће с њим чинити. Други га једноставно односе у подрум и цепају за огрев. Трећи пак позивају купце преко огласа и објава на капијама рекламирајући столетни намештај као „првокласан огрев по богателној цени“.

У корак с временом

Према статистичким подацима којима се данас располаже, у 1880. години је у читавом свету излазило само 100 новина и часописа који су се бавили научним проблемима. На почетку овог века, број научних часописа је нарастао на девет хиљада, а почетком ове године тај број се попео на сто хиљада.

ОБА ОВА ДИЛА, ПО ДВА ТОЧКИРА СЕ ОКРЕЉУ ОКО ОСОВИНЕ...

Задњи токови иду по пруги коју су начинили први. ПРАВАЦ ЈЕ НА ТАЈ НАЦИН ОСИГУРАН И САСВИМ ПОУЗДАН. РУКОВАЊЕ ЈЕ ЛАКО А ЦИТАВО ВОЗИЛО ПОДСЕЋА НА ГУСЕНИЦУ.

ЗА ПРЕЛАЗАК ПРЕКО МОЧВАРА ПОСТОЈИ СИСТЕМ ВАЗДУШНОГ ДАСТУКА ЈЕДНА ЕЛИСА ПОСТАВЉЕНА НА РАВНОМ КРОВУ ГУРА ВАЗДУХ У МЛАЗЕВИМА ДУЖ ЗИДОВА ВОЗИЛА И УБАЦУЈЕ ГА ИСПОД МАШИНЕ.

БЛАГОДАРЕЊИ ВАЗДУШНОМ ДАСТУКУ, ВОЗИЛО ПОСТАЈЕ ЗНАТНО ЛАКШЕ И НЕ МОЖЕ СЕ ЗАГЛИБИТИ У БЛАТО. ПРИТИСАК ТОКОВА НА ТЛО ЈЕ ИСТИ КАО ПРИТИСАК ДЕТЕТА ОД СВЕГА 15 КИЛОГРАМА.

СОВЈЕТСКИ ТРАКТОР ХАРКОВ ОД 35 ТОНА КРЕЊЕ СЕ ПО СЕГРУ ПОМОГУ ГУСЕНИЦА ШИРОКИХ ЈЕДАН МЕТАР БРЗИНОМ ОД 50 КМ. НА САТ МОЖЕ ДА ВУЧЕ И ПРИКОЛИЦУ ОД 70 ТОНА НА УСПОНУ ОД 28 СТЕПЕНИ.

УКЛЕТИ СПЛАВ

захваљујући просто томе што смо били збијени. Чуло се само јечања рањеника и писка деце.

Била сам полусвесна свега што се догађа око мене, кад су до мене допрле речи као из неке велике даљине:

— Брод!.. Брод!

У даљини је заиста треперила нека светлост. Почели смо углас да дозивамо у помоћ. Изненада, као облак да је прекрио тај последњи зрачак наде: брод је нестао.

У ствари, швајцарски брод „Целерина“ направио је само заобилазан маневар. Ускоро је челични зид брода пристао уз наш сплав. Помоћу челичних лествица пењали смо се уз палубу.

На сплаву је остало само неколико лешева: тешко рањених који су подлегли и оних који су се налазили на дну сплава па су се једноставно угушили.

Најпотреснији тренутак доживела сам када сам после три дана проведена у грозници, изашла први пут на палубу брода. Крај ограде сам видела једног старог човека и једну девојку који су са нама путовали авионом и преживели удес. Стајали су крај ограде и црвених очију од суза зурили у непрегледну пучину. Стари човек је изгубио жену, а девојка брата.

Тада сам схватила неизмерност људске патње која се никаквим речима не може описати.

Таласи високи седам метара преплављали су сплав. Хладноћа је била ужасна, а око нас горео је разливени бензин — пише Кармел Фигероа.

Било је леп сунчан дан 23. септембра 1962. године, када је са њујоршког аеродрома полетео за Европу велики „Констелејшн“.

Лет је имао да траје око осам часова. Стјуард је објашњавао да се лети на висини од 6.000 метара. Прошло је већ било десет часова увече када су неки путници приметили да нешто није у реду са једним мотором. Мој муж ме је умиривао:

— Не треба да се плашиш. Авион може да лети и са три мотора.

После краћег времена стао је и мотор на другом крилу. Авион је почео да губи висину. Напољу је био мрак. Неко од путника је убеђивао:

— Није то ништа. Авион ће летети и са два.

Брујање мотора ме је успављивало као да сам желеда да побегнем од стварности. Пола сата доцније осетила сам да ме је неко чврсто стегао за руку. Уплашено сам отворила очи:

— Падамо? — упитала сам.

— Летимо само са једним мотором, — рекао је Хуан.

Док је авион лагано падао ка тамном Атлантику чуло се наредбење:

ЕКВАТОР ИМА ЈАЈАСТ ОБЛИК

Екватор има елиптичан а не кружни облик тврде астрономи после прецизних проучавања снимака начињених из сателита. Астроном И-мре Исак са Смитсонове астрофизичке опсерваторије у САД утврдио је да је земљин пречник 420 метара дужи ако се мери од источне обале Бразила до Адмиралских острва код источне обале Аустралије од пречника који се добија између јужне Калифорније и Ирана.

— Завежите се појасевима за седишта.

Одмах затим преко гласноговорника се чуо глас:

— Молимо узмите појасеве за спасавање.

Владао је нема тишина. Али смо осетили ужурбаност посаде у кабини. Тишину је прекинуо глас капетана авиона.

— Сачувајте присебност... Слуштамо се на воду.

На гуменом сплав

Очекивали смо благ додир, али уместо тога осетио се јак потрес да смо полетели са својих седишта. Авион се њи као на таласима немирног океана. Колико ће се одржати на води? Како се одупрети помахнитој стихiji?

— Одежи каци и поји са мном — рекао је мој муж.

Приметила сам да је отворио помоћни отвор. Осетила сам удар ветра у лице. Хуан се бацно у море а одмах за њим и ја.

Свуда око гибоа се мрачи океан. Појас за спасавање одржавао ме је на површини али ледена вода ме је просто парализовала.

— Пливај — наредио ми је муж.

— Куда? — упитала сам очајно.

— Куда било... Само што даље од авиона. Кад почне да тоне ковитлац ће повући и нас.

Сви путници су већ били напустили авион. Последњи је изашао капетан Мареј, пошто је послао радио-поруку за помоћ. Неких двадесет метара од „Констелејшн“ налазио се гумени сплав, који је посада избацила из авиона. Хуан ме је зграбио и почео да плива ка сплаву. Ту се већ окупало много преживелих путника. Требало ми је 15 минута да савладам таласе и да се попнем на сплав кружног облика са пречником од око пет метара. На њему се тада налазио 51 путник али је, свеједно, на огромним таласима лично на орахову љуску.

Пожар на води

Наш авион је наједном експлодирао. Јака светлост нас је заблеснула. Призор је био страхан: рањени, преплашени, прозобели до костију, људи су очекивали смрт. Неповређени су указивали помоћ слабиња. Лежали смо један преко другог, док је сплав час био на дну, час на врху таласа, који су достигали висину од 7 метара. Испод мене стењао је човек. Лице му је било, видела сам при авијонској светлости запаљеног бензина, обликовано крвљу.

Брод спасења

Хладноћа је била неиздржљива али се нисмо смирили

ПАЧЈА ШКОЛА НА ТОЧКОВИМА

За трогодишњу Патрицију Хук из Канбере у Аустралији, петак је најлепши дан у седмици. Јер, сваког дана у девет часова, била зима или лето, киша или сунце, докотрља се забавиште, права „пачја школа“ на точковима, и заустави се на зеленом травњаку на крају Патрицијине улице.

Покретно забавиште у ствари је један велики аутомобил. У њему има свега што деце срце може да пожели. За свега неколико минута два млада учитеља, која доведу аутомобил, све ће распаковати и наместити као што треба. Боје и четкице за мале уметнике, столчице и сточиће, играчке, алатке и много још ствари које одушевљавају децу.

Патриција и остало деветнаесторо деце из суседства

нестрпљиво цупкају око ауто мобила. Њихове очи блистају у очекивању веселих часова у „пачјој школи“. Од девет па до једанаест и по часова време зачас пролети и деца имају пуне руке посла: цртају, певају, веру се по пењалицама, причају и слушају приче, হাসкају између себе и са учитељима.

Покретна забавишта установљена су у Аустралији пре 12 година и поглавито су намењена деци из мањих насеља где правих забавишта нема.

Деца фармера, шумских радника и астронома, који живе на врху планине Стромло удаљене 10 километара од Канбере, забавиште у правом смислу „долази на ноге“. И долазиће им још много година. У самој Канбери где живи мала Патриција Хук постоји 20

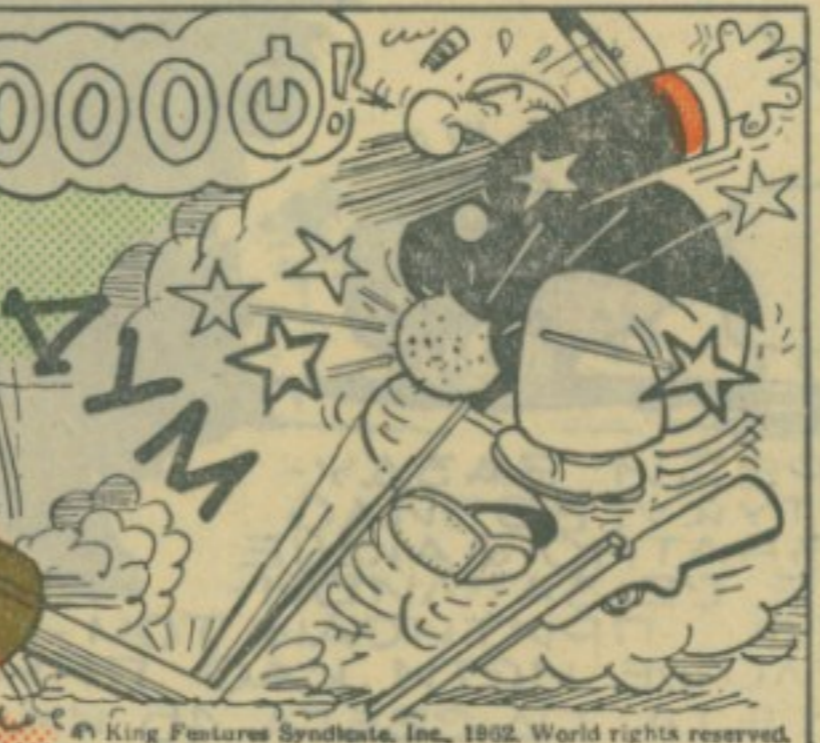
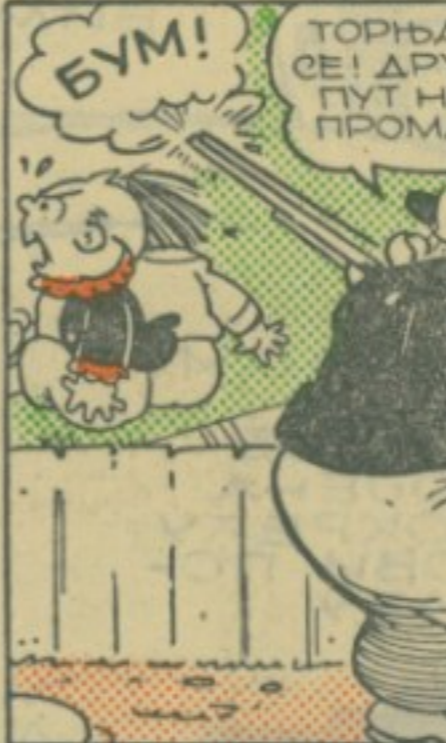
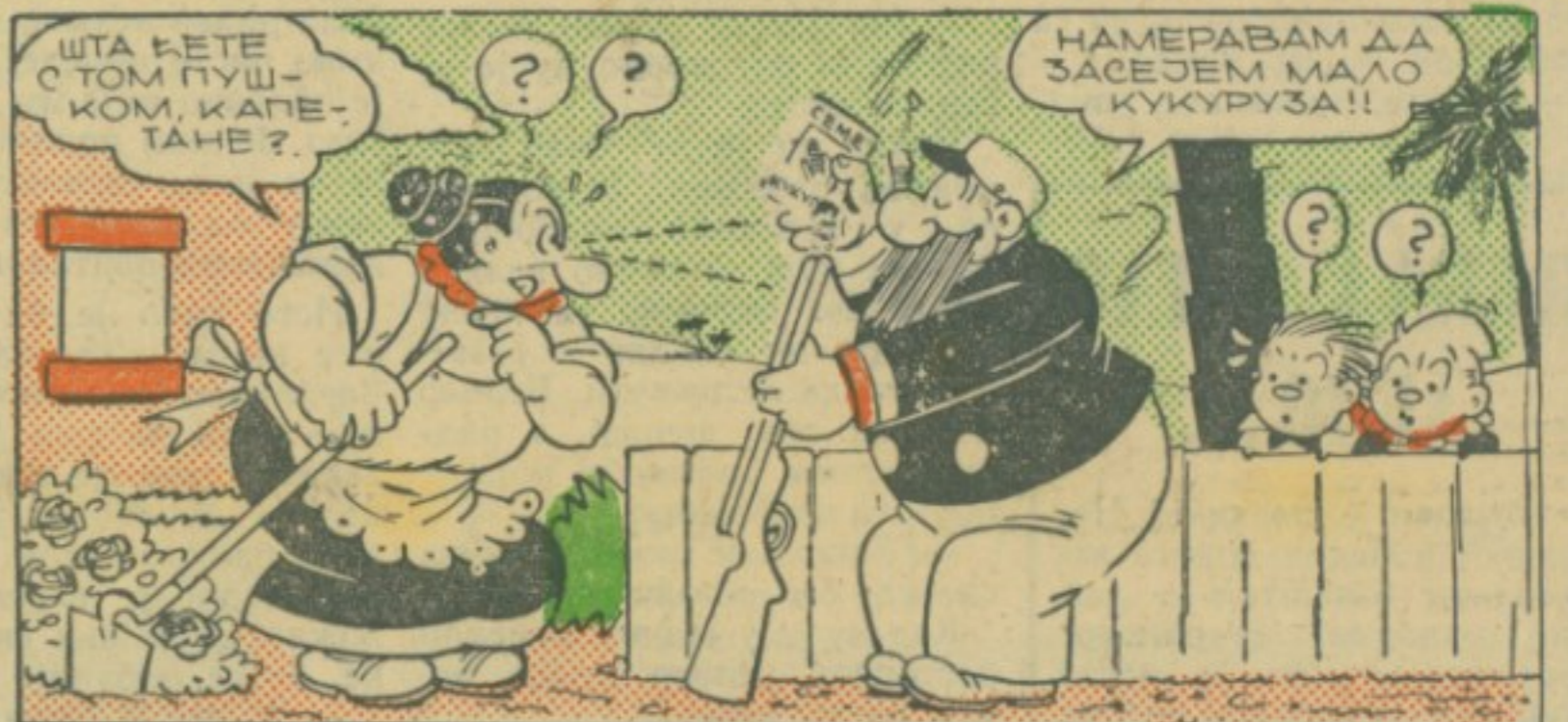
правих забавишта. Али, број становника у овом малом граду стално се повећава и за сву децу, нема у њима места. Међу њих спада и Патриција Хук и зато у њену улицу и долази забавиште на точковима. На тај начин она и њени мали другови навићи ће се донекле на „школски живот“ и лакше ће се снаћи у правој школи кад у њу пођу кроз коју годину.

Забавишта на точковима посећују деца од две и по до шест година. То њихово „мало школовање“ не стаје њихове родитеље ни паре. Само се за позајмљивање књига из библиотеке забавишта плаћа извесна мала свота, јер се књиге позајмљене деци брзо распаду.

Сваке седмице екипа од два учитеља пређе својим аутомобилом-забавиштем око 160 километара. На свакој „постави“ они се задрже по два и по часа подучавајући децу и играјући се с њима. На тај начин једно „забавиште“ сваке седмице запосли за два и по часа 140 деце. Ништа мање срећне од деце нису ни њихове мајке јер бар једно пре подне у недељу могу мирно и без брига да обављају своје домаће послове.

САМОКРИТИЧНОСТ

Фенгер Ериксен, шеф полиције у Рингкебингу, у Данској, самог себе је казнио због непрописне војње: морао је да плати уобичајену казну од 60 данских круна.

ПРАВО МЕЂУ ЛАВОВЕ

Поштар у месту Мурчисон у Уганди, обављао је своју редовну дужност — обилазио бициклом свој рејон. Пут га је водио стрим путем кроз национални резерват за дивље животиње. Иза једне окове се одједном појавило 12 лавова који су скоро трчали према њему. Бицикл није био „последњи модел“ па није и-

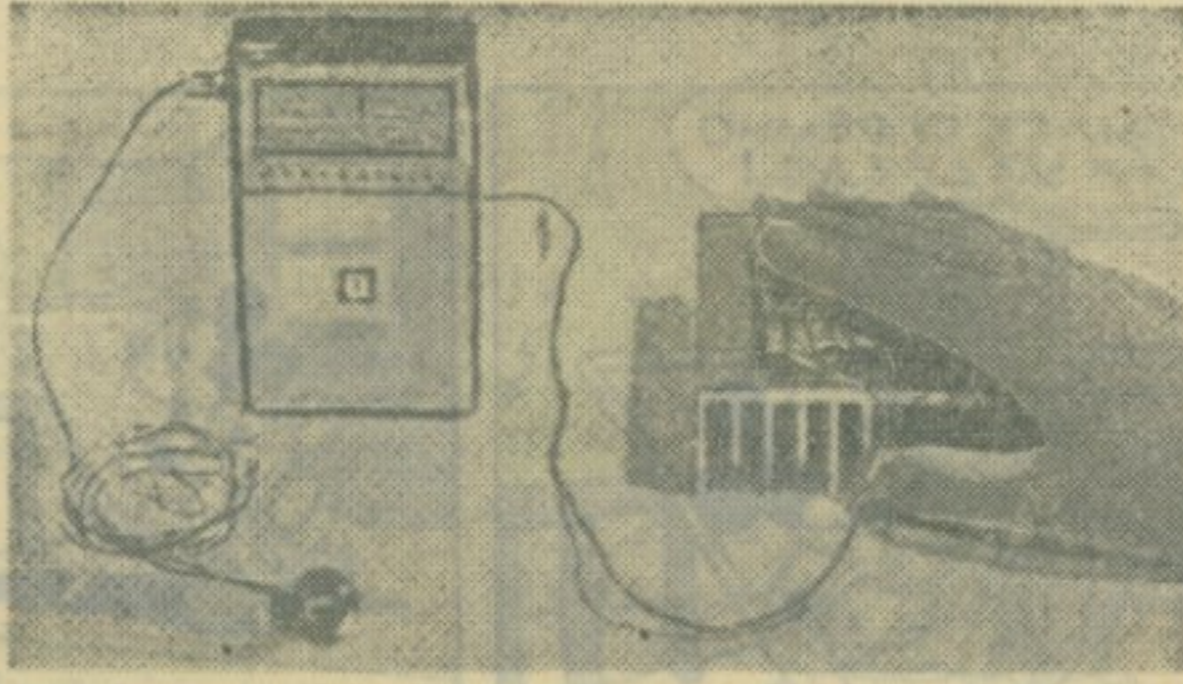
стране. Неколико лавова је пало, они који нису били ударени и они који су тек наилазили, просто су поштара прескочили и побегли, као и они који су одмах устали, и сви заједно уз бесну рику нестали у дивљем трку. Поштар је после овога постао чувен, а неки, помало сујевни су чак помислили да ту нису чиста посла и да он има неку моћ над животињама. А поштар је истао као и лавови био преплашен и исто толико срећан што се јестино извукао.

мао кочнице, тако да поштар није могао ништа друго да учини него да налети на лавове. Када је улетео у чопор, његова изненадна појава је животиње толико преплашила, да су се разлетеле на све

У ЦАРСТВУ ОПИТА

Чак ни у међупланетарном простору не постоји таква празнина каква ће ускоро бити остварена у ултра-празној соби у америчком истраживачком центру. У овим условима један молекул треба да пређе 50 милиона километара пре него што сретне други.

ТОПЛОТА ДЛАНА ЗА РАДИО-АПАРАТ

Овом целном радио-пријемнику, који је недавно пустила у продају јапанска фирма Сони, нису за рад потребне ни батерије ни акумулатори. Да би пријемник почео да ра-

ди довољно је, као што се види на снимку, положити длан на нарочиту плочу која топлоту длана претвара у електричну струју.

ПЛОД НАУКЕ

Црвена детелина има дубок цвет и пчеле, главни преносиоци цветног праха, не могу лако да допру до нектара. Међутим, са детелине као најважније сточне хране, неопходно је преносити прах па су многи стручњаци посветили велику пажњу томе питању. Неки немачки научници су успели да реше овај проблем: јонизираним зрацима де-

створили су на црвену детелину док нису изазвали промену облика њеног цвета. Са да она има пљиге цветног дна тако да се пчеле лакше спуштају на њих и доприру до цветног праха.

Међутим, научнике и одгајиваче биљака чекају још многи нови задаци. Као што је познато махуне грашка ра споређене су по целој биљци, па се због тога има много посла приликом брања. Приликом експеримената научници су успели да одгаје нову врсту обичног грашка на коме се махуне лакше беру. Цветови и плодови су концентрирани у облику грозда на врху биљке. Слични експерименти врше се са парадајзом, кромпиром и луком.

АСЕПТИЧНИ УСИСИВАЧ

Усисивач конструисан у Енглеској, испушта врло јаке ултра-виолетне зраке и усисава милионе клица које бивају одмах уништене. Чак и вирусе, отпорне на антибиотике, овај усисивач побеђује лако.

ИЗ ДАЉИНЕ

У западнонемачком граду Марктоберсдорфу извршене су пробае са такозваним „трактором будућности“ којим се управља из даљине. За трактор је прикључен хидраулични плуг. На једном огледном пољу земљорадници су посматрали трактор који је ишао без возача и вукао аутоматски пут остављајући за собом бразде. Човек управља трактором седећи у удобној столици далеко од њега, у једној кабинџи. Једини му је посао да притискује дугмад мале емисионе станице, а импулси за управљање преносе се преко ултракратких таласа до антене трактора. Помоћу ових бежичних сигнала плуг може да се спушта и подиже, да креће уназад, да вози у цик-цак. Ово су само пробае, а ради се на његовом усавршавању.

ТАКО ОНИ КАЖУ...

На XII међународном конгресу дерматолога одржаном недавно у Вашингтону амерички лекари су изјавили да су пронашли вирус који изазива стварање брадавица. Према њиховом мишљењу ови радови указују да ће се ускоро пронаћи и вакцина против брадавица.

Уловио подморницу

Неки вредни рибар из Кардифа имао је необичан лов: својим мрежама је извукао — подморницу. Када су рибари

но да је богат лов. У ствари десио се нешто друго. Пошто су ловили у зони поморских маневара њихова мрежа се обавила око једне ултра-модерне „целне“ подморнице. Када је заповедник подморнице обавештен да су око брода обавијене мреже он је дао налог да се изрони да се не би рибару покидале мреже. Док је подморница изронила — рибари су вукли мреже и када су их извукли видели су у њима подморницу. Онда је настала „операција“ ослобађања подморнице. После једног сата мрежа је скинута и подморница ослобођена. Два капетана су уговорили састанак на обали да би „залити“ необичну авантуру.

ри са брода почели да вуку мреже приметили су да иде тешко: помислили су нарав-

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) узвик; 6) део тела код неких животиња; 7) француски сликар и вајар (1868—1954); 10) мочварно земљиште; 11) лука у Израелу; 12) аутомобилска ознака за Нову Грланду; 13) змијски пар; 15) мера за површину; 16) замка; 18) врста атмосферског таласа; 20) ваздух (лат.); 21) чешка афирмација; 22) француски сликар (Гистав); 25) дивља ружа; 27) час, ура; 29) крволочна звер; 31) француски сликар (1823—1883); 34) два суседна слова у вријелици; 35) врста грозђа; 36) два сугласника; 37) главни град Гане; 39) престо; 41) река у Немачкој; 42) стара турска титула (множ.).

1	2	3	4	5	6
7			8		9
10				11	
12		13	14		15
16	17		18	19	
20			21		
	22	23			
	24	25			26
27	28		29		30
31		32	33		
34		35			36
37	38		39	40	
41				42	

Усправно: 1) заговетка; 2) башта; 3) два самогласника; 4) хемички знак за радијум; 5) грчко слово; 6) један од највећих савремених сликара; 7) река у Италији; 8) драг; 9) део чиме; 10) врста експлозивног материјала; 14) источњачка двоколица; 17) вредносни папир; 19) лична замена; 23) кост трупа; 24) река у Македонији; 26) холандски и француски сликар (1853—1890); 27) француски сликар (Поа); 28) прилог за место; 29) музичка нота; 30) француски сликар, Шарл (1758—1835); 32) женско име; 33) швајцарски израз; 38) хемички знак за рубидијум; 40) египатско божанство.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) матор; 6) Паккарт; 8) море; 9) Гали; 11) Антар; 13) иен; 14) кг; 15) Ним; 17) од; 18) од; 20) трус; 22) лов; 24) Кра; 25) ров; 26) бат; 28) аед; 30) гол; 32) пре; 34) ор; 35) око; 37) Ин; 38) Аден; 40) боја; 42) или; 43) аба.

Усправно: 1) март; 3) океан; 3) ла; 4) ерг; 5) Ртањ; 6) Поа Голесворди; 7) Александрија; 8) мак; 10) мизо; 12) рит; 16) мржа; 19) до; 21) Ур; 23) врт; 27) ал; 29) еп; 30) Гоа; 31) ак; 33) Ена; 35) они; 36) оба; 39) ел; 41) Об.

НОВА »БРЗА« КАМЕРА

Камеру са ултра-брзим затварачем начинили су совјетски техничари. Камера је намењена нарочито снимању хемичких реакција које се обављају изванредном брзином — тако да ће моћи да се ухвати за једну секунду 5 до 10 милиона снимака. Пантљика филма је непамична и овај огроман број слика је могуће направити захваљујући мењању осветљења и експозицији. Овај апарат ће омогућити научницима да хватају до најситнијих детаља и атомске експлозије.

НИЈЕ КАО ОБИЧНА

Совјетски стручњаци су изазвали праву револуцију у електричној индустрији: произвели су нову централу која нема ни турбине, ни котла ни генератор. Електрицитет се једноставно добија помоћу градског гаса. Загрејан на 3000° и пуштен под врло јаким притиском брзином која прелази звук, гас испушта електрон. Електронде их хватају и упућују ка електричној мрежи.

ри са брода почели да вуку мреже приметили су да иде тешко: помислили су нарав-

НАПРАВИ САМ

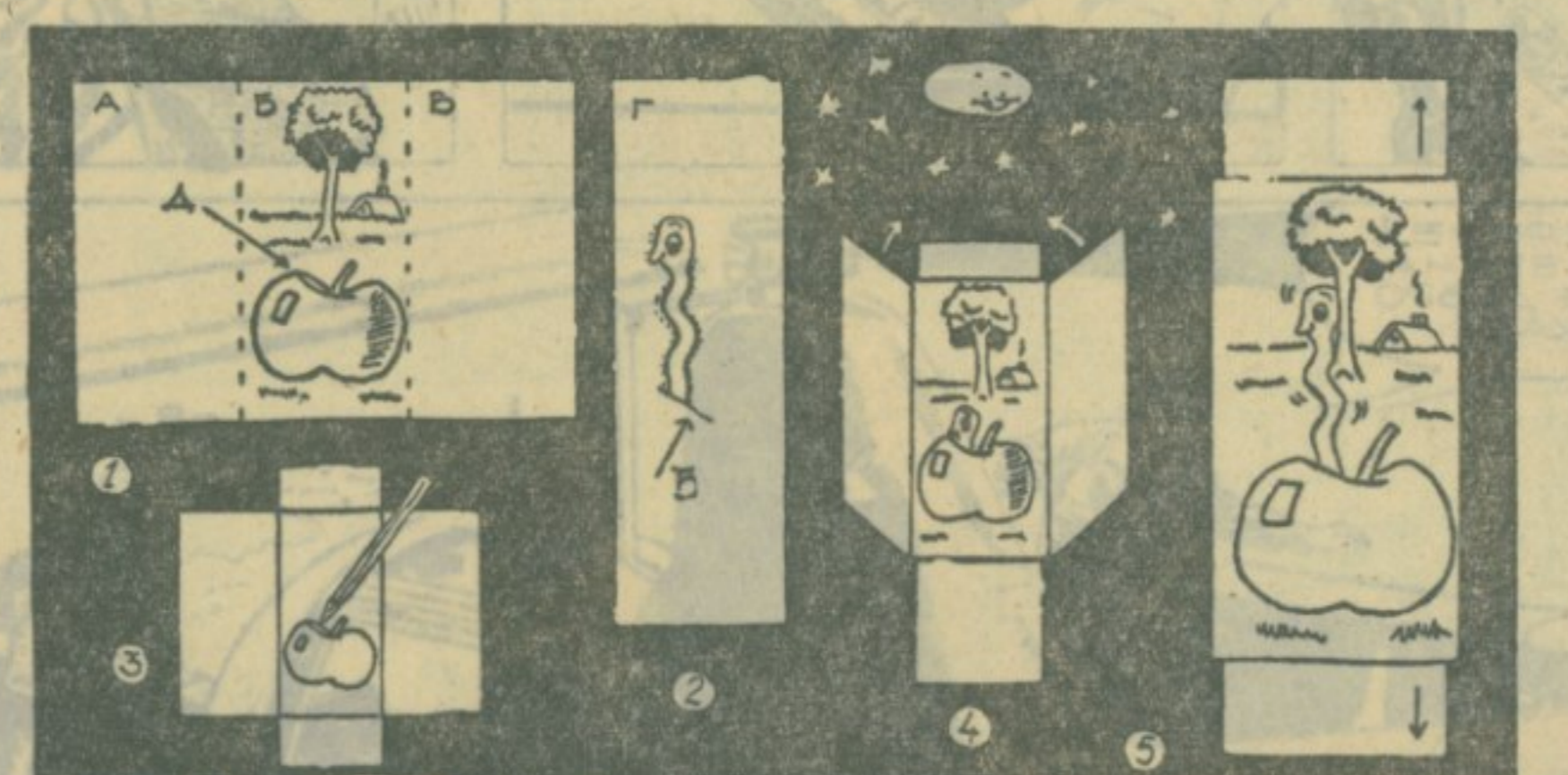
КОВЧЕЖИЋ ЗА СИТНИЦЕ

ком. Уколико је кутија већа и треба вам више прегрда за различите ситнице, а ви хоћете да будете до краја уредни, изрежите од картона комаде и углавите их па залепите за унутрашњост кутије.

Са спољне стране кутију можете облепити istim материјалом, или, ако сте вешти, облепити је белом хартијом по којој ћете насликати неке украсе или исписати само своје име.

ЦРВ У ЈАБУЦИ

Опсеците један правоугаоник са странама 10x15 см на блок папиру (сл. 1). Поделите га на три једнака дела (А, Б, В) и обележите две тачкасте линије оловком (сл. 1). Нацртајте или прекопирајте с нашег цртежа јабуку и мали пољски пејзаж на средњем правоугаонику (В) и опсеците један прорез Д на врху јабуке. Изрежите и једну траку од истог папира (Г) вели-

чине 5x17 или 18 см (сл. 2). Ову траку наместите иза правоугаоника В и обележите на њој оловком црту Ђ кроз прорез јабуке (сл. 3) да се попуно поклапају. Нацртајте једног малог црва (сл. 2) и опсеците га по тачкастој линији. Остаје вам само да спојите правоугаоник Г са правоугаоником В, провлачећи главу и тело црва кроз прорез јабуке

(Д) (сл. 4). По својој вољи облежите јабуку, пејзаж и први пејзаж. Савијте делове А и В по тачкастој линији ка полеђини цртежа тако да се они поклопе и држе мали механизам (сл. 5). Повлачећи траку Г нагоре и надолу ваш црви ће улазити и излазити из јабуке.

Јесће ли већ црви да...

... да би обукла традиционални кимоно, Јапанка је прикућена да стави на себе 14 разних делова одеће од којих су шест појасеви.

... код старих Словена, као данас код неких монголских народа, боја жалости била је — бела.

... мирис који се до бија из жлезде азијске животиње мошуса толико је јак да се осећа чак и у разблажењу од један према сто милијарди.

... свијена буба нигде не живи слободно у природи већ искључиво, да тако кажемо, као „ломаћа животиња“.

... у средњем веку радни дан је трајао од зоре до мрака и његово скраћивање текло је постепено и споро. У Енглеској је до краја 18. века радни дан свела на 12 часова. Али, с наступањем индустријске производње дошло је до поновног продужења радног времена. Почетком 19. века уобицајено радно време износило је 14—16 часова, а као претерано радно време тада је сматран радни дан од 17—18 часова.

... по веровању старих Етрураца, народа

који је живео у средњој Италији у првом миленијуму пре наше ере, надујуму људски живот траје 84 године — дванаест периода по седам година.

... крајем прошлог века у гимназијама и другим средњим школама у Србији, поред оцена за учење, владање и вредноћу, постојала је и оцена о похађању школе које се означавало као слабо, прилично или редовно.

... штуке, водени разбојници од којих страдају многе рибе, толико су прождрљиве да се чак ни међу собом не

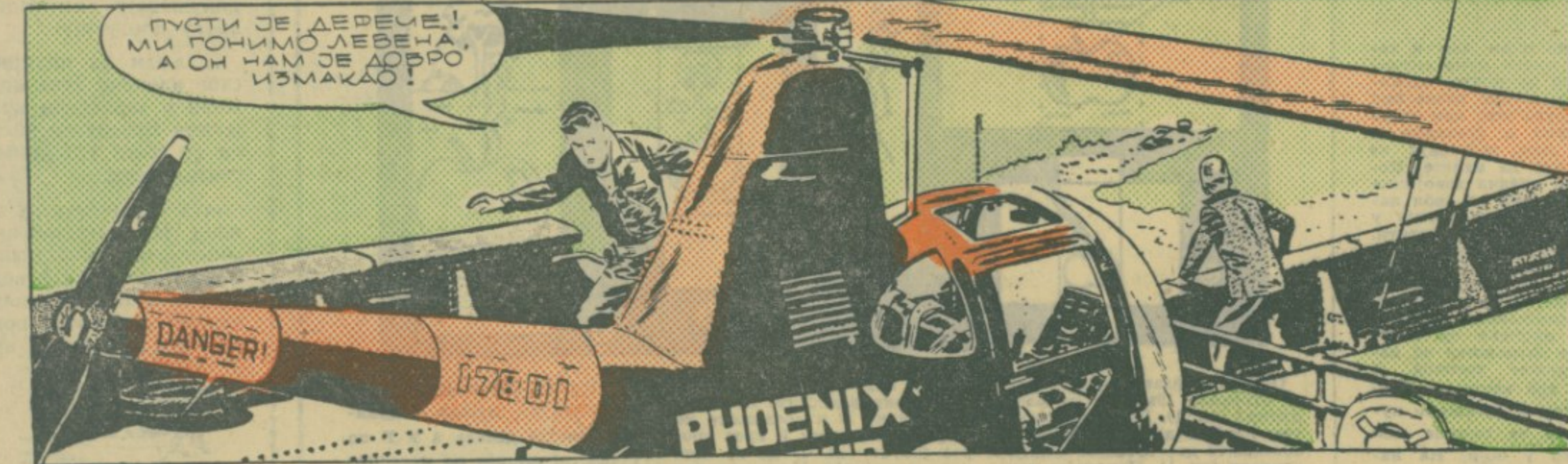
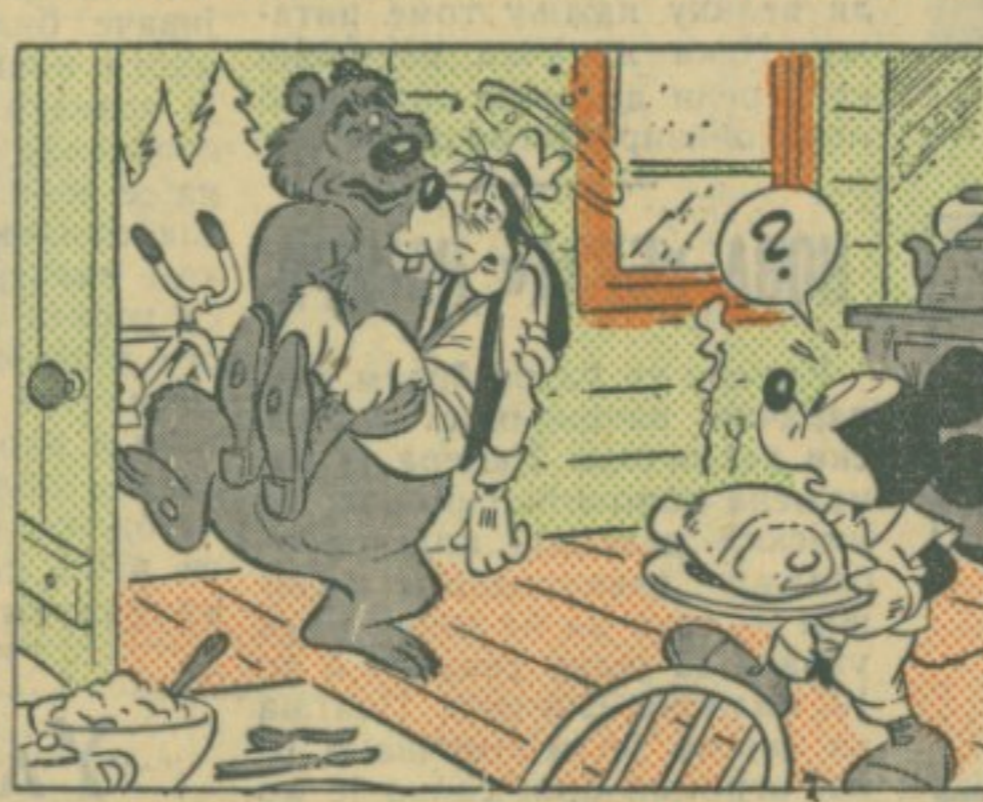
штеде. Наиме, кад се две штуке сретну оне покушавају да једна другу прогутају.

... људи из индијанског племена Јупа које живи у забаченим крајевима Венецуеле високи су свега 138 до 140 сантиметара.

... у средњем веку купање је сматрано као „богомрзак поступак“. Папа Никола I (19. век) дозвољавао је припадницима католичке цркве само купање из ну-

жде, али не и купање из задовољства које је прогласио за „безбожно“.

Ква-Ква!

Уређује Паја Патак

БОЉЕ ЈЕ

Паја грди Рају што не вежба на виолици кад му већ плаћа скупе часове код професора.

— Боље би било, ујка Пајо, — рече Раја осветољубиво — да се ти потрудиш и поставиш милионер, него ја виолициста — то би се свима више допало.

УМЕСТО ЊЕ

Шила, трапав као што га знамо, у пролазу поред једне сеоске куће згazio је мачку. Да би се извирио он уђе у кућу и рече сељаку:

— Нехотице сам згazio вашу мачку. На који начин да вам надокнадим губитак?

Сељак га погледа и хладно рече:

— Верујемо, господине. Ако баш хоћете — мало пре сам у кухињи видео миша: ухватите га!

ДОБРО ЈЕ ОЦЕНИЛА

Једна покруница пријатељица дошла Пати у посету.

— Ах! Драга, — каже она Пати — могу вам рећи да су наши мушкарци заиста ценглмени. У трамвају су ми, замислите, три млада човека уступила место.

— Лепо је то од њих — примети заједљиво Пата — али била би вам довољна и два.